

الْخَلَقُ

دانشکده مهندسی برق و کامپیو تر

سامانه پیش‌بینی ابتلا به دیابت
(مبتنی بر الگوریتم‌های یادگیری ماشین)

نام و نام خانوادگی دانشجو: قوام الدین سلیمانی

استاد راهنما: سرکار خانم دکتر فرشته دهقانی

تابستان ۱۴۰۲

تقدیر و تشکر

تقدیم به همه کسانی که با پاکدلی، پرتوی دانایی و آگاهی را بر تاریکی‌های کاناپی می‌افشانند.

در این زمان که به لطف پروردگار مهربان، بار دیگر فرصت آموختن به من عطا شد، و موفق به اتمام این دوره شدم؛ بر خود لازم می‌دانم از تمام بزرگوارانی که مرا در این دوره یاری کردند، قدردانی کنم.

از استاد راهنمای محترم، سرکار خانم دکتر دهقانی که راهنمایی و بزرگواری ایشان در شرایط مختلف، همواره شامل حال من بوده و انجام این پروژه بدون همیاری ایشان ممکن نبود، بی‌نهایت سپاسگزارم و همواره برای ایشان، آرزوی موفقیت و سلامتی دارم.

از خانواده عزیزم که در این دوره، بزرگترین پشتیبان و یاری‌گر من بودند، تشکر می‌کنم و امیدوارم چون همیشه، در تندرنستی و خوشبختی، مایه دلگرمی ام باشند.

همچنانی از سایر اساتید محترم گروه مهندسی کامپیوتر دانشگاه کاشان و دوستانم که توجهات و محبت ایشان در این دوره مایه پیشرفت من بوده نیز کمال تشکر را دارم و برای ایشان بهترین‌ها را از خداوند منان خواستارم.

فهرست مطالب

۱	تقدیر و تشکر
۲	فهرست تصاویر
۳	خلاصه
۴	۱ مقدمه
۵	۱-۱ تاریخچه . . . . .
۶	۱-۲ علل ابتلا . . . . .
۷	۱-۲-۱ فاکتورهای محیطی . . . . .
۸	۱-۲-۲ عوامل ژنتیکی و غیرمحیطی . . . . .
۹	۱-۲-۳ راهکارهای پیشگیری و استعدادسنجی . . . . .
۱۰	۱-۳-۱ مبتلایان به پیش‌دیابت . . . . .
۱۱	۱-۳-۲ سایر افراد جامعه . . . . .
۱۲	۲-۱ انگیزه و اهداف انجام این پژوهش . . . . .
۱۳	۲-۲ موارد انجام شده . . . . .
۱۴	۳ ادبیات پژوهش
۱۵	۱-۱ مقدمه . . . . .
۱۶	۱-۲ روش‌های داده‌کاوی . . . . .
۱۷	۱-۲-۱ طبقه‌بندی و خوشه‌بندی . . . . .
۱۸	۱-۲-۲ بیش برآش و کم برآش، افزایش داده‌ها . . . . .
۱۹	۱-۲-۳ معرفی الگوریتم‌های طبقه‌بندی . . . . .
۲۰	۱-۳-۱ رگرسیون لجستیک . . . . .
۲۱	۱-۳-۲ درخت تصمیم . . . . .
۲۲	۱-۳-۳ جنگل درختان تصادفی . . . . .
۲۳	۱-۳-۴ AdaBoost . . . . .
۲۴	۱-۳-۵ Naive Bayes . . . . .
۲۵	۱-۴ دادگان، پیش‌پردازش و مصورسازی داده‌ها . . . . .
۲۶	۱-۴-۱ دادگان . . . . .
۲۷	۱-۴-۲ پیش‌پردازش داده‌ها . . . . .
۲۸	۱-۴-۳ مصورسازی . . . . .

۲۲	۴-۴-۲	۴-۴-۲	۴-۴-۲
۲۳	۵-۴-۲	۵-۴-۲	۵-۴-۲
۲۵	ROC و AUC	۶-۴-۲	۶-۴-۲
۲۶	نتیجه گیری	۵-۲	۵-۲
۲۷	کارهای پیشین ۳		
۲۷	مقدمه	۱-۳	۱-۳
۲۷	مقاله ۱	۲-۳	۲-۳
۲۹	مقاله ۲	۳-۳	۳-۳
۳۰	نتیجه گیری	۴-۳	۴-۳
۳۱	روش‌ها و نتایج ۴		
۳۱	مقدمه	۱-۴	۱-۴
۳۱	روش پیشنهادی	۲-۴	۲-۴
۳۱	پیاده سازی	۱-۲-۴	۱-۲-۴
۴۵	Arduino	۲-۲-۴	۲-۲-۴
۴۸	Node Red	۳-۲-۴	۳-۲-۴
۴۹	flask	۴-۲-۴	۴-۲-۴
۵۰	نتیجه گیری	۳-۴	۳-۴
۵۱	جمع‌بندی و کارهای آتی ۵		
۵۱	جمع‌بندی	۱-۵	۱-۵
۵۱	کارهای آتی	۲-۵	۲-۵
۵۱	راهاندازی سامانه ثبت گزارشات دیابت و پیش‌بینی	۱-۲-۵	۱-۲-۵
۵۱	تولید کیت‌های ثبت نتایج دیابت جدید	۲-۲-۵	۲-۲-۵
۵۲	پیوست		
۵۲	کد استانداردسازی متون فارسی آمیخته به عبارات انگلیسی	۱-	۱-
۵۴	واژه‌نامه		
۵۶	مراجع		

فهرست تصاویر

۱۱	۱-۲ مقایسه خوش بندی و طبقه بندی
۱۱	۲-۲ بیش برآرایش و کم برآرایش
۱۳	۳-۲ روش K-Fold
۱۳	۴-۲ روش K-Fold تکرار شونده
۱۴	۵-۲ نمودار پراکنده‌گی
۱۵	۶-۲ نمودار رگرسیون خطی چندگانه در فضا
۱۶	۷-۲ مقایسه رگرسیون لجستیک و خطی
۱۶	۸-۲ نمودار تابع لجستیک
۱۷	۹-۲ مدل Logist Regression
۱۸	۰-۰ الگوریتم AdaBoost: در اینجا مراحل ذکر شده به صورت متناوب تکرار می‌شود. [۲۲]
۱۹	۱-۲ آمونه‌ای از داده‌های گم شده
۲۰	۲-۲ اعداد داده‌های گم شده در این پروژه به ازای هر ستون
۲۱	۳-۲ متغیرهای دودویی
۲۱	۴-۲ آمونه‌ای از متغیرهای دودویی
۲۲	۵-۲ Pairplot
۲۳	۶-۲ نقشه حرارتی
۲۵	۷-۲ اساختار ماتریس آشفتگی: پارامترهای مذکور در این بخش در این ماتریس قرار گرفته اند.
۲۵	۸-۲ اساختار ماتریس آشفتگی برای الگوریتم جنگل درختان تصادفی
۲۶	۹-۲ نمای کلی نمودار ROC
۲۸	۱-۳ مدل SVM
۲۸	۲-۳ دقت‌های اندازه‌گیری در مقاله اول
۲۹	۳-۳ منحنی ROC در مقاله اول
۲۹	۴-۳ دقت‌های اندازه‌گیری در مقاله دوم
۳۰	۵-۳ منحنی ROC در مقاله دوم
۳۲	۶-۴ جایگزینی مقادیر نامشخص با متوسط‌های آماری
۳۳	۷-۴ نمودار مقایسه ابتلا به دیابت در نژاد‌های مختلف
۳۴	۸-۴ ماتریس Scatter
۳۴	۹-۴ نمودار عوامل موثر در ابتلا دیابت (۱)
۳۵	۹-۴ نمودار عوامل موثر در ابتلا دیابت (۲)
۳۶	۱۰-۴ نقشه حرارتی

۴۰	نمودار ACC	۷-۴
۴۰	نمودار AUC	۸-۴
۴۱	نمودار ROC برای الگوریتم رگرسیون لجستیک	۹-۴
۴۱	نمودار ROC برای الگوریتم AdaBoost	۱۰-۴
۴۱	نمودار ROC برای الگوریتم جنگل درختان تصادفی	۱۱-۴
۴۲	نمودار ROC برای الگوریتم Naive Bayes	۱۲-۴
۴۲	نمودار ROC برای الگوریتم درخت تصمیم	۱۳-۴
۴۴	اساختار ماتریس آشفتگی برای الگوریتم رگرسیون لجستیک	۱۴-۴
۴۷	محیط توسعه Arduino در حال دریافت اعداد تولید شده توسط بورد	۱۵-۴
۴۸	اطراحی بخش به روزرسانی در NodeRed	۱۶-۴
۴۸	اطراحی بخش پیش بینی در NodeRed	۱۷-۴
۴۹	صفحه داشبورد پیش بینی کاربر و به روزرسانی دادگان	۱۸-۴
۴۹	بخشی از کد flask	۱۹-۴

خلاصه (چکیده)

بیان موضوع: دیابت یک بیماری مزمن است که فرد مبتلا، قند خون بالاتر از حد مجاز را دارا است و این مسئله موجب عوارض و مشکلات جدی در سلامت وی (از جمله برخی نارسایی‌ها، سکته‌ها، آسیب و از کار افتادن اندام‌ها) می‌شود. لازمه ابتلا و بروز این بیماری، عوامل ژنتیکی و محیطی می‌باشد. لذا در صورت وجود احتمال ابتلا به این بیماری در افراد، می‌توان با تغییر سبک زندگی و کنترل‌های پزشکی، تا حدی از ابتلای به این بیماری در افراد مستعد و محتمل، جلوگیری کرد.

روش تحقیق: روش‌هایی که بتواند به ما کمک کند تا با دقت مناسبی بتوانیم ابتلای افراد مختلف به بیماری را در آینده را پیش‌بینی کنیم، بسیار حائز اهمیت هستند. یادگیری ماشین و داده‌کاوی با استفاده از داده‌های مختلف که در گذشته جمع آوری شده اند می‌توانند کمک شایانی به ما در این امر داشته باشند. پس از الگوریتم‌های مختلف یادگیری ماشین از جمله رگرسیون لجستیک، جنگل درختان تصادفی و... استفاده کردیم تا دقت هر یک را اندازه‌گیری کنیم.

داده‌هایی که برای آموزش مدل‌هایمان استفاده کرده ایم، از مجموعه دادگان بیماران آمریکایی^۱ است که در سال ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۲ جمع آوری شده بودند. این داده‌ها را با استفاده از روش‌های داده‌کاوی گوناگون، پردازش و سپس مصورسازی کردیم و سپس با الگوریتم‌های مذکور و معیارهای ارزیابی مربوط به آن‌ها، سعی در شناسایی بهترین مدل پیش‌بینی کننده کردیم.

یافته‌ها و نتایج: مدل جنگل درختان تصادفی حاوی بهترین نتایج نسبت به سایر مدل‌ها بود.

کلید واژه‌ها: داده کاوی، دیابت، درخت تصمیم، الگوریتم درخت تصادفی، قندخون، رگرسیون لجستیک، طبقه‌بندی، پیش‌بینی، یادگیری ماشین

---

^۱NHANES

فصل ۱

مقدمه

۱ - ۱ تاریخچه

دیابت چیست؟

دیابت، یک بیماری مزمن است و زمانی رخ می‌دهد که بدن انسولین کافی تولید نمی‌کند یا نمی‌تواند به طور موثر از انسولین تولید شده استفاده کند.^[۵] انسولین هورمونی است که به تنظیم سطح قند خون کمک می‌کند. هنگامی که دیابت به درستی مدیریت نشود، می‌تواند منجر به عوارض جدی سلامتی مانند بیماری‌های قلبی، انواع سکته مغزی و قلبی، نارسایی کلیه، کوری و آسیب عصبی شود.^[۱۶] آمار ابتلا و مرگ و میر بسیار بالایی از این بیماری در جهان وجود دارد و متاسفانه روز به روز این آمار افزایش می‌یابد.

طبق آمارها، از هر ۱۰ نفر که به دیابت مبتلا هستند، بیش از ۸ نفر آن‌ها از این مسئله آگاهی ندارند و عدهٔ زیادی از افراد هم به پیش‌دیابت مبتلا هستند.^[۶] در پیش‌دیابت، سطح قند خون بالاتر از حد طبیعی است، اما به اندازه کافی برای تشخیص دیابت بالا نیست. پیش‌دیابت خطر ابتلا به دیابت، بیماری قلبی و سکته را افزایش می‌دهد.^[۵] اگر پیش‌دیابت در افراد وجود داشته باشد، یک برنامه برای تغییر سبک زندگی، می‌تواند به افراد در جلوگیری از این بیماری کمک کند.^[۱۶]

این بیماری سه نوع دارد:^[۵]

۱. دیابت نوع اول که معروف به دیابت جوانی است چون افراد با سن کمتر از ۳۰ سال معمولاً مبتلا می‌شوند. در این نوع به طور ساده می‌توانیم بگوییم میزان انسولین مورد نیاز که توسط پانکراس باقیستی ساخته شود و در خون وجود داشته باشد کافی نیست.

۲. دیابت نوع دوم که به بزرگسالی معروف است و در افراد میانسال و مسن رایج‌تر است در اثر عدم جذب انسولین موجود در خون توسط سلول‌ها می‌باشد.

۳. دیابت نوع سوم دیابت بارداری است که در خانم‌های باردار به طور موقت اتفاق می‌افتد.

۱-۲ علل ابتلا

در ابتلا به این بیماری بنا به نوع آن و همچنین شرایط ژنتیکی و محیطی افراد مختلف، فاکتورهای متنوعی مطرح است: [۵]

۱-۲-۱ فاکتورهای محیطی

مطابق تحقیقات و بررسی‌های انجام شده از سال‌ها پیش تا کنون، عوامل سبک زندگی چون رژیم غذایی نامناسب، عدم فعالیت بدنی و اضافه وزن (مخصوصاً میزان توده بدنی) می‌تواند خطر ابتلا به دیابت را افزایش دهد. [۱۶] همچنین وجود بیماری‌های زمینه‌ای مثلاً در پانکراس بین افراد می‌تواند در مبتلا شدن به این بیماری موثر باشد که بنا به تعریف دیابت نوع یک، این عامل مربوط به همین نوع می‌شود. [۵]

۱-۲-۲ عوامل ژنتیکی و غیرمحیطی

برخی از افراد استعداد ژنتیکی برای دیابت دارند، به این معنی که بدن آن‌ها بیشتر در معرض ابتلا به این بیماری است. عواملی مثل جنسیت، نژاد و شاخص‌هایی خونی مختلف که می‌تواند در اثر بیماری‌های خانوادگی و ارثی دیگری در افراد وجود داشته باشد. مثل برخی ویروس‌ها، وجود کلسترول، چربی و فشار خون و ... [۳] [۴] [۱۶]

۱-۳ راهکارهای پیش‌گیری و استعدادسنجی

مطابق توصیه متخصصین اگر بتوانیم افرادی را که استعداد ابتلا به این بیماری را دارند، شناسایی کنیم و این افراد سبک زندگی و روش‌هایی خاصی را در پیش بگیرند، می‌توانند از ابتلا به این بیماری پیش گیری کنند. [۳]

۱-۳-۱ مبتلایان به پیش‌دیابت

مطابق توصیه پزشکان، در افرادی که به پیش‌دیابت مبتلا باشند یا سابقه این بیماری در خانواده آن‌ها وجود داشته باشد، به طور پیش‌فرض باید بر یک سبک زندگی سالم، اهتمام ورزند. در این راستا می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد: [۴]

- حفظ رژیم غذایی غنی از فیبر مثل انواع میوه‌ها و سبزیجات و کاهش مصرف غذاهای شور، چرب و شیرین
- ورزش منظم
- استفاده از برخی داروها مطابق تجویز پزشک

۱-۳-۲ سایر افراد جامعه

مطابق آمارها، سالانه بخش دیگری از افراد جامعه که از دسته قبلی سوا بوده اند، به بیماری دیابت مبتلا می‌شوند.^[۳] در اینجا با تحلیل برخی فاکتورهای سلامتی می‌توان پیش‌بینی کرد که آیا این افراد ممکن است با ادامه سبک زندگی کنونی، در آینده به این بیماری دچار شوند و آیا بهتر است با تغییر سبک زندگی خود از ابتلا به این بیماری جلوگیری کنند یا نه؟

در این زمینه تحقیقات آماری و بررسی‌های مختلفی انجام شده تا بتوانیم با اندازه‌گیری برخی فاکتورهای کمی و کیفی در افراد، مسئله استعداد در ابتلا به این بیماری را در آنها بررسی کنیم. چالشی که در این زمینه وجود دارد این است که بسیاری از داده‌های غیرخطی و غیراستاندارد پزشکی با ارتباطات و ساختارهای پیچیده وجود دارند که این بررسی‌ها را دشوار می‌سازد.^[۶]

۱-۴ انگیزه و اهداف انجام این پژوهش

در راستای همه موارد مطرح شده در بخش‌های قبلی، بر آن شدیم تا تحقیق کنیم با توجه به امکانات و امروزی و دسترسی به مقالات و منابع گوناگون و همچنین توسعه ابزارهای مبتنی بر یادگیری ماشین و هوش مصنوعی، در صدد یافتن بهترین راهکارها برای نجات جان انسان‌های بیشتر با درنظرگیری مناسب‌ترین الگوریتم‌ها باشیم.

اگر بتوانیم افرادی را که احتمال ابتدا به دیابت در آینده برای آنان زیاد است را شناسایی کنیم می‌توانیم با ارائه برنامه‌های پزشکی مناسب از ابتلای افراد به بیماری مذکور جلوگیری کنیم.

در نهایت نیز جهت ادامه پروژه، یک سیستم پیش‌بینی آنلاین با کمک اینترنت اشیا و دو فریمورک Flask و NodeRed طراحی و معرفی شد که افراد گوناگون بتوانند از آن بهره ببرند.

۱-۵ موارد انجام شده

در ابتدا مقالات مختلفی را مطالعه کردم و درمورد الگوریتم‌هایی که مورد بررسی قرار دادم از جمله رگرسیون لجستیک، درخت تصمیم، جنگل درختان تصادفی و بیز ساده، اطلاعات زیادی کسب کردم. پس از یافتن مجموعه دادگان نمونه که مربوط به اطلاعات بیماران آمریکایی در سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۲ بوده است، با به کار گیری کتابخانه‌های مختلف پایتون از جمله `seaborn`, `Pandas`, `scikit learn`, `numpy` و ... عملیات‌های گوناگونی بر روی داده‌ها انجام شد. از جمله: تمیز کردن دادگان، مقیاس بندی و عملیات توزیع مختلف، تصویر سازی و در نهایت مدلسازی و دستیابی به نتایج نهایی که در نهایت الگوریتم جنگل درختان تصادفی با دقت ۹۶٪ بهترین عملکرد را بین باقی الگوریتم‌ها در این پیش‌بینی، شناخته شد.

فصل ۲

ادبیات پژوهش

۱-۲ مقدمه

روش‌های نظارت شده‌ای مانند طبقه‌بندی و تخمین تلاش می‌کنند تا رابطه‌ای میان صفات خاصه ورودی (که گاه متغیرهای مستقل نامیده می‌شوند) را با یک یا چند صفت خاصه هدف (که گاه متغیر وابسته نامیده می‌شود) کشف کنند. در نهایت این رابطه با یک ساختار به عنوان مدل نمایش داده می‌شود. [۱]

به بیان دیگر، در یادگیری تحت نظارت همانطور که از نام آن پیداست، یک ناظر به عنوان یاددهنده در این نوع الگوریتم یادگیری ماشین حضور خواهد داشت. ما مدل خود را با داده‌های برچسب گذاری شده مناسب آموزش می‌دهیم. الگوریتم‌های یادگیری نظارت شده سعی می‌کنند روابط و وابستگی‌هایی بین متغیرها ایجاد کنند که به ترتیب «ویژگی‌ها» و «برچسب‌ها» نامیده می‌شوند. سپس الگوریتم‌ها از داده‌ها، (با استفاده از روابط بین ویژگی‌ها) یاد می‌گیرند و خروجی را پیش‌بینی می‌کنند. [۱۴]

اما در یادگیری بدون نظارت هیچ ناظر یا یاد دهنده‌ای وجود نخواهد داشت، بنابراین هیچ آموزشی یا آموزشی به ماشین ارائه نخواهد شد. یادگیری بدون نظارت با داده‌های بدون برچسب سروکار دارد که در آن ما نمی‌توانیم روابط و وابستگی‌ها را در داده‌ها اندازه‌گیری کنیم. در این مدل، مدل‌های ما سعی می‌کنند داده‌های مرتب نشده را بر اساس الگوها و شباهت‌ها در داده‌ها به صورت خوش‌ای گروه‌بندی کنند. [۱۴]

۲-۲ روش‌های داده‌کاوی

۱-۲-۲ طبقه‌بندی و خوش‌بندی

در این بخش به طور واضح تر درمورد تفاوت الگوریتم‌های با نظارت (طبقه‌بندی کننده و پیش‌بینی) و بدون نظارت (خوش‌بندی) در مدل‌های رایج توضیح می‌دهیم.

• طبقه‌بندی

در این مدل، گیرنده پیشنهاد می‌تواند پاسخ دهد یا پاسخ ندهد. متقاضی وام می‌تواند به موقع

بازپرداخت کند، دیر بازپرداخت کند یا اعلام ورشکستگی کند. تراکنش کارت اعتباری می‌تواند عادی یا تقلیلی باشد. بسته‌ای از داده‌هایی که در یک شبکه حرکت می‌کنند می‌تواند عادی یا تهدیدکننده باشد. یک اتوبوس در سیستم حمل و نقل می‌تواند در دسترس باشد یا در دسترس نباشد. قربانی یک بیماری می‌تواند بهبود یابد، یا خیر. [۱۱]

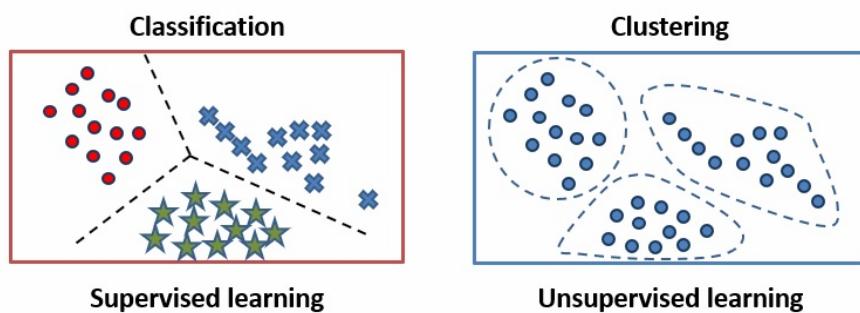
یک کار رایج در داده کاوی، بررسی داده‌هایی است که در آن طبقه‌بندی ناشناخته است یا در آینده رخ خواهد داد، با هدف پیش‌بینی اینکه طبقه‌بندی چیست یا چه خواهد بود. داده‌های مشابهی که طبقه‌بندی ناشناخته است، برای توسعه قوانین استفاده می‌شوند که بعداً روی داده‌های دارای طبقه‌بندی ناشناخته اعمال شوند. [۱۱]

به بیان دیگر، پیش‌بینی مشابه طبقه‌بندی است، با این تفاوت که ما سعی می‌کنیم ارزش یک متغیر عددی (مثلاً مقدار خرید) را به جای یک طبقه (مثلاً خریدار یا غیرخریدار) پیش‌بینی کنیم. البته در طبقه‌بندی سعی داریم یک طبقه را پیش‌بینی کنیم، اما گاهی در ادبیات داده کاوی، از اصطلاحات تخمین و رگرسیون برای اشاره به پیش‌بینی مقدار یک متغیر پیوسته استفاده می‌شود، و پیش‌بینی ممکن است هم برای داده‌های پیوسته و هم برای داده‌های طبقه‌ای استفاده شود. [۱۱] ضمناً در فرایند ساخت مدل طبقه‌بندی، داده‌های اولیه به دو بخش تقسیم می‌شوند که در ادامه توضیح داده خواهد شد؛ داده‌های آموزشی برای مدل را ساخته و داده‌های اعتبارسنجی که زیر مجموعه‌ای از داده‌های اصلی هستند و مستقل از داده‌های آموزشی اند، عملکرد مدل را برایمان ارزیابی می‌کنند. [۱۱]

• **خوشه‌بندی تجزیه و تحلیل خوشه‌ای**، برای تشکیل گروه‌ها یا خوشه‌هایی از رکوردهای مشابه بر اساس چندین اندازه گیری انجام شده بر روی آن‌ها انجام می‌شود. ایده کلیدی خوشه‌بندی به این صورت است که خوشه‌ها را به روش‌هایی توصیف کنیم که برای اهداف تحلیل مفید باشد. این ایده، در بسیاری از زمینه‌ها از جمله نجوم، باستان‌شناسی، پزشکی، شیمی، آموزش، روانشناسی، زبان‌شناسی و جامعه‌شناسی به کار گرفته شده است. برای مثال، زیست‌شناسان از طبقات اصلی و طبقات فرعی برای سازماندهی گونه‌ها استفاده گسترده‌ای کرده اند. [۱۱] بدیهی است که ممکن است ما ندانیم چه تعداد دسته یا خوشه در پایان این فرایند ایجاد می‌شود.

به زبان دیگر، می‌توانیم بگوییم زمانی که پیش‌فرض خاصی در مورد کلاس‌هایمان نداریم و صرفاً می‌خواهیم بینیم داده‌هایمان در چه گروه‌هایی قرار می‌گیرند از خوشه‌بندی استفاده می‌کنیم [۱۱] (مثلاً چندین متن داریم و می‌خواهیم متن‌های مشابه در یک دسته قرار گیرند) اما اگر بخواهیم هر رکورد از داده‌ها را الزاماً در یک طبقه یا کلاس خاص قرار دهیم از طبقه‌بندی استفاده می‌شود که روش با نظرات است [۱۱] (مانند همین پروژه).

از دید دیگر می‌توانیم بگوییم هرگاه حسایت ما برای تشخیص نمونه‌های گوناگون زیاد باشد، (یعنی لزوماً برچسبی بر داده ای بزنیم که اهمیت زیادی برای ما داشته باشد مثل تشخیص دیابت در افراد) در اینجا از مدل‌های طبقه‌بندی استفاده می‌کنیم و اگر تنها بخواهیم داده‌هایمان را در دسته‌های گوناگون قرار دهیم و نام کلاس‌های دسته‌بندی ما مشخص نباشد، می‌توانیم خوشه‌بندی را اعمال کنیم. (مثلاً یک فروشگاه اینترنتی که به گروه‌هایی از خریداران مختلف، پیشنهاد‌های گوناگونی در ازای خرید های قبلی آن‌ها می‌دهد).

شکل ۱-۲: مقایسه خوشه بندی و طبقه بندی

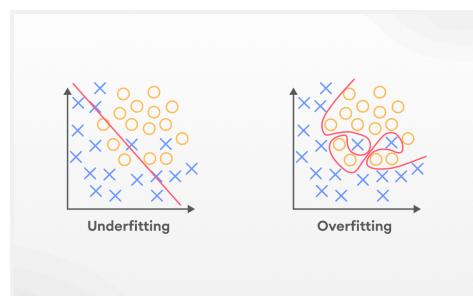
۲-۲-۲ بیش برازش و کم برازش، افزایش داده ها

اگر خیلی ساده بخواهیم در مورد این دو مفهوم توضیح دهیم، می توان گفت در یک مدل یادگیری ماشین، کم برازش در خروجی زمانی اتفاق می افتد که مدل خیلی ساده است و نمی تواند رابطه و الگوی بین داده ها را با دقت مشخص کند و از این جهت در پیش بینی و سنجش ناتوان خواهد بود، در حالی که بیش برازش زمانی اتفاق می افتد که مدل بیش از حد پیچیده باشد و داده های آموزشی را به خاطر بسپارد. بنابر این در مقابل داده های جدید تعمیم و انطباق پیدا نمی کند. [۱۸]

راه حل جلوگیری از این مشکل، تقسیم داده ها و اعتبارسنجی متقابل است [۱۸] که در ادامه توضیح داده می شود.

یک مثال خوب که می توان برای این مسئله بیان کرد، نمونه لیوان است. اگر فرض کنیم مدلی که ساخته ایم، داشتن دسته را برای یک شیء به نام ”لیوان“ را ضروری بداند، پس به نظر می رسد شرط اضافه ای برای تشخیص لیوان بودن یا نبودن اشیاء منظور کرده است؛ و در این حالت می گوییم مدل ما دچار بیش برازش شده است.

بر عکس در حالتی که فرض کنیم مدل ما اهمیتی برای داشتن ارتفاع نسبت به سطح را در نظر نگیرد، ممکن است یک بشقاب را به عنوان یک لیوان در نظر بگیرد و در این حالت می گوییم مدل ما دچار کم برازش شده است.

شکل ۲-۲: بیش برازش و کم برازش

بخش کردن داده‌ها یا افزایش^۱ برای ارزیابی مدل به طور مؤثر استفاده می‌شود. این تکنیک، برای ارزیابی عملکرد مدل یادگیری ماشین به این صورت عمل می‌کند شما یک مجموعه داده داده شده را می‌گیرید و آن را به دو یا سه زیر مجموعه تقسیم می‌کنید. [۱۹]

- داده‌های آموزشی یا (Train) :

مجموعه‌ای از داده‌های مورد استفاده برای ساخت و یادگیری جهت تناسب پارامترها با مدل یادگیری ماشین و ایجاد روابط در مدل مد نظرمان است.

- داده‌های اعتبارسنجی (استفاده از این مورد اختیاری است.) :

مجموعه‌ای از داده‌ها برای ارائه یک ارزیابی بی طرفانه از یک مدل برآشش شده در مجموعه داده آموزشی در حین تنظیم روابط درون مدل استفاده می‌شود.

- داده‌های سنجش (Test) :

مجموعه‌ای از داده‌ها برای ارائه یک ارزیابی بی طرفانه از یک مدل نهایی برآشش شده در مجموعه داده آموزشی استفاده می‌شود. در واقع این قسمت تضمین می‌کند که مدل بر اساس داده‌های دیده نشده ارزیابی می‌شود. در واقع هدف از استفاده از داده‌های آزمایشی، تعیین میزان تعمیم مدل به داده‌های جدید و دیده نشده است.

برای دستیابی به نتایج دقیق، بسیار مهم است که مطمئن شویم داده‌ها به صورت تصادفی انتخاب شده اند و شامل طیف متنوعی از نمونه‌ها هستند. این مسئله برای به حداقل رساندن سوگیری و بهبود قابلیت های تعمیم مدل کمک می‌کند. [۱۹]

با این حال، با تقسیم داده‌های موجود به سه مجموعه، تعداد نمونه‌هایی را که می‌توان برای یادگیری مدل استفاده کرد، به شدت کاهش می‌دهیم که راه حل آن استفاده از اعتبارسنجی متقابل است که در آن نیازی داده‌های اعتبارسنجی نیست [۲۱] و در ادامه توضیح داده می‌شود.

اعتبارسنجی متقابل^۲

برای جلوگیری از برآشش بیش از حد، می‌توانیم از تکنیک‌هایی استفاده کنیم که داده‌های آموزشی و سنجش ما را به قسمت‌های بیشتری تقسیم کنند و آن‌ها را به طرق مختلف در مقابل هم قرار دهد تا مدل ما دقیق‌تر بیشتری پیدا کند.

این روش، شامل تقسیم داده‌های آموزشی به k مجموعه‌های کوچکتر و آموزش یک مدل با استفاده از $k-1$ عدد از این مجموعه‌ها است، در حالی که از مجموعه باقی مانده، به عنوان مجموعه آزمایشی برای محاسبه میزان عملکرد مدل استفاده می‌شود. این فرآیند k بار تکرار می‌شود و هر مجموعه یک بار به عنوان مجموعه تست عمل می‌کند. سپس میانگین معیارهای عملکرد به دست آمده (که در فصل های آینده ذکر می‌شود) در هر تکرار، به عنوان معیار عملکرد کلی در نظر گرفته می‌شود. این روش از نظر محاسباتی گران است اما از هدر رفتن بیش از حد داده‌ها جلوگیری می‌کند. [۲۱]

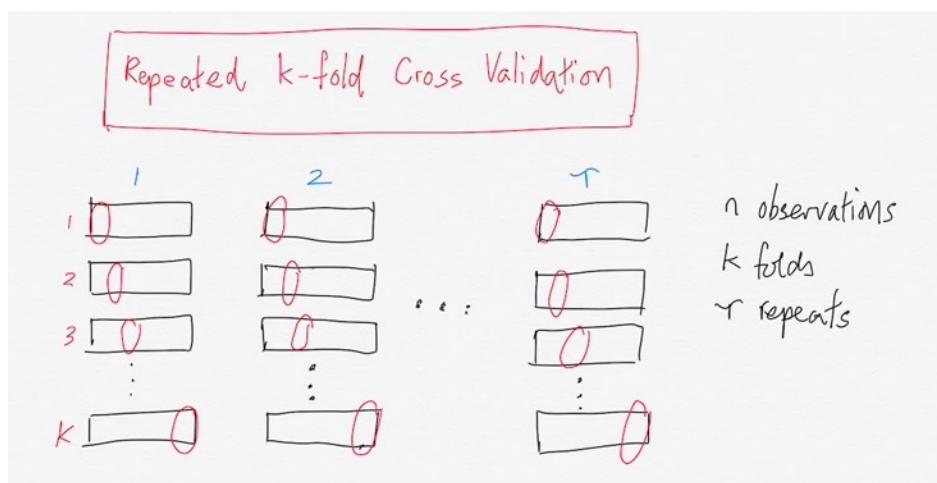
¹Data Splitting

²Cross validation

شکل ۲-۳: روش K-Fold

روش دیگری که ذکر شد، اعتبارسنجی K-Fold مکرر است که فرآیند اعتبارسنجی K-Fold را n بار با تقسیم های مختلف هر بار تکرار می کند. این روش زمانی مفید است که چندین بار لازم است فرآیند اعتبارسنجی تکرار شود. [۲۱]

شکل ۲-۴: روش K-Fold تکرار شونده

۳-۲ معرفی الگوریتم های طبقه بندی

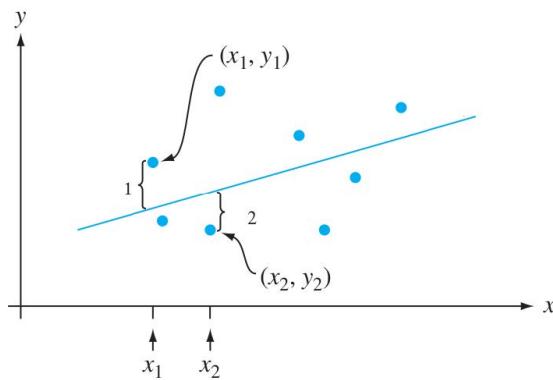
۱-۳-۲ رگرسیون لجستیک^۳

خوب است در ابتدا مروری بر رگرسیون خطی^۴ داشته باشیم تا در ادامه بتوانیم رگرسیون لجستیک را بهتر درک کنیم.
رگرسیون خطی:

^۳Logistic Regression

^۴Linear Regression

در بسیاری از بررسی‌های آماری، لازم است یک متغیر وابسته را از روی یک یا چند متغیر مستقل پیش‌بینی کنیم که اصطلاحاً به آن رگرسیون یا برگشت می‌گوییم.^[۲] برای مثلاً میزان ساعت مطالعه یک متغیر مستقل است و نمره اخذ شده در درسی متغیری وابسته است و بین این دو رابطه وجود دارد. سپس نمونه‌ای از جمعیت را در نظر گرفته و در آن مقدارهای X_1 تا X_n در متغیر مستقل خود مقابل مقادیر نظیر در متغیر وابسته از Y_1 تا Y_n قرار می‌دهیم.^[۲] سپس آن‌ها را مثل یک نمودار در صفحه مختصات به یکدیگر متصل کرده که به آن نمودار پراکندگی گوییم.^[۲]

شکل ۲-۵: نمودار پراکندگی

حالا می‌توان خطی را در این صفحه مختصات درنظر گرفت که تا حد زیادی منطبق بر نقاط باشد که در واقع یک نمودار پیش‌بینی کننده Y بر مبنای X است که به آن معادله رگرسیون Y بر روی X گویند.^[۲] حالا رابطه این نقاط و منحنی را با $\mu_{Y|x} = E(Y|x) = \alpha + \beta x$ مشخص می‌کنیم و α و β پارامترهایی هستند که باید مقدار دهی شوند تا خط بر نقاط منطبق باشد.^[۲] مسئله‌ای که در اینجا مطرح است این است که ممکن است خط ما بر نقاط مختلف منطبق نشود. لذا اینجا باید حالت بهینه‌ای را در نظر گرفت حداقل مقدار خطا (یا بهتر بگوییم اختلاف) در مجموع داشته باشیم که روش حداقل مربعات برای یافتن میزان بهینه α و β که دارای بیشترین انطباق و کمترین خطا باشند برای ما کمک کننده است.^[۲] بر اساس همین روش، با معادلات زیر به مقادیر بهینه α و β دست می‌یابیم.^[۲]

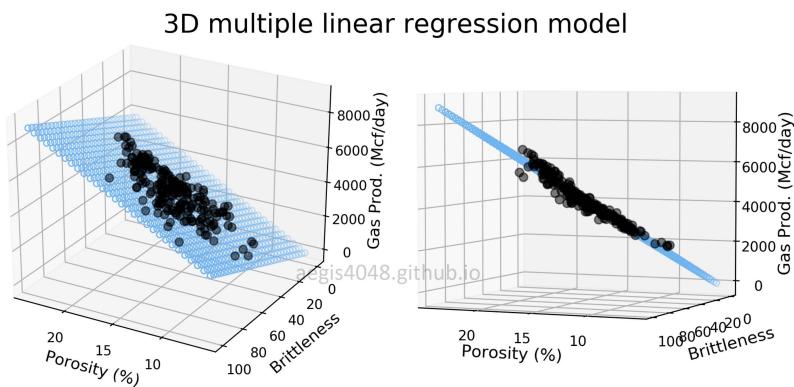
$$\alpha = \bar{y} - \beta \bar{x} \quad (1-2)$$

$$\beta = \frac{\sum (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sum (x_i - \bar{x})^2} \quad (2-2)$$

که در روابط فوق $\bar{x}$ و $\bar{y}$ میانگین y و x هستند. با تعمیم این روابط و اصول بیان شده می‌توان حالتی را درنظر گرفت که چندین متغیر مستقل داریم. (مثلاً ۲ تا) که این مدل به رگرسیون خطی چندگانه معروف است و در آنجا نمودار ما حالت فضایی پیدا خواهد کرد و با رابطه زیر می‌توانیم آن را بیان کنیم.

$$y_i = \beta_0 + \beta_1 x_{i1} + \beta_2 x_{i2} + \dots + \beta_p x_{ip} + \epsilon \quad i = 1, \dots, n \quad (3-2)$$

که در این رابطه، p ابعاد ما می‌باشد. [۲۵]

شکل ۲-۲: نمودار رگرسیون خطی چندگانه در فضا

در کل می توانیم بگوییم روش های رگرسیون زمانی مناسب است که مقادیر مستقل در مجموعه داده ها به کلاس هایمان (به بیان دیگر طبقه بندی ها) وابستگی داشته باشند. ضریب همبستگی خطی که با رابطه ۴-۲ می شود میزان این وابستگی را برای ما نشان می دهد.

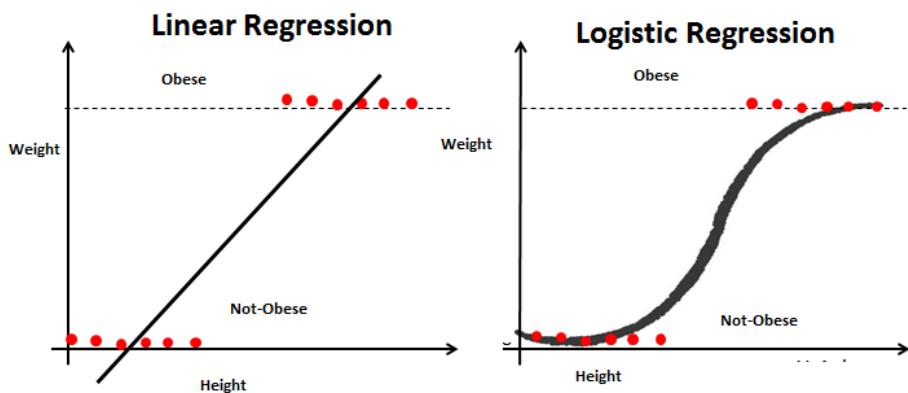
$$p(X, Y) = \text{corr}(X, Y) = \frac{\text{Cov}(x, y)}{\sqrt{(\text{Var}(x)\text{Var}(y))}} \quad (4-2)$$

صورت کسر کواریانس x و y است و مخرج واریانس x و واریانس y می باشد. حاصل مقداری است از ۱ - تا ۱ که میزان وابستگی مستقیم یا معکوس را نشان می دهد [۱] و در صورت نبود میزان وابستگی مقدار ۰ است. [۲]

رگرسیون لجستیک:

حالا که با مفاهیم ابتدایی رگرسیون آشنایی پیدا کردیم به بیان نوع دیگری از آن به نام رگرسیون لجستیک می پردازیم.

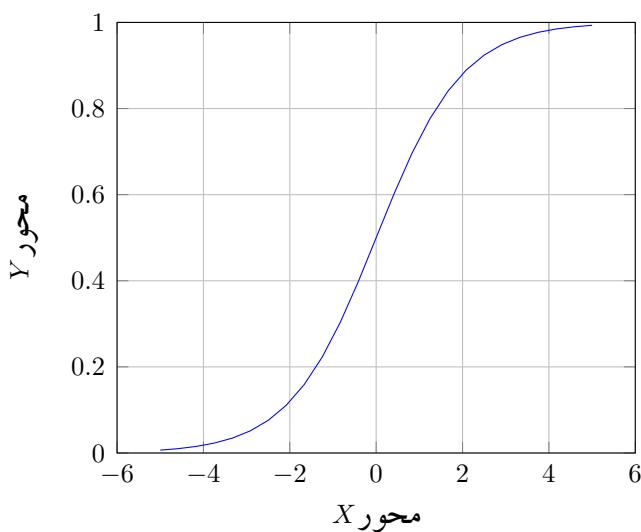
در این مدل به جای اینکه مقدار عددی برای متغیر وابسته تعریف شود، بر اساس احتمال متغیرهای دودویی را برای پیشگویی در نظر داریم [۱] که در ادامه این مسئله را بیشتر توضیح می دهیم. مثلا کار ما، فاکتور BMI در افراد یک متغیر مستقل است و بر ابتلا به دیابت در افراد موثر بوده؛ همچنین در اینجا متغیر وابسته ما، همان دیابت گرفتن یا نگرفتن فرد می باشد که با ۰ و ۱ آن را درنظر می گیریم. پس این مدل برای مواردی استفاده می شود که حالت کلاس بندی برای متغیرهایمان داریم. [۸] [۹] ضمنا در حالت کلاس بندی، نمی توانیم حالت ۰ یا ۱ را به عنوان اعدادی در حالت رگرسیون خطی منظور کنیم؛ چرا که ۰ و ۱ را به عنوان مقادیر عدد درنظر گرفته می شود و امکان نمایش کلاس های گوناگون در یک نمودار خطی مشخص وجود ندارد. [۹] اگر به شکل ۷-۲ دقت کنید، متوجه می شوید در حالت رگرسیون خطی برخی از نمونه ها در کلاس مربوطه قرار نگرفته اند.

شکل ۷-۲: مقایسه رگرسیون لجستیک و خطی

علت این امر مشخص است. زیرا زمانی که کلاس‌های گوناگون داریم، ساختار استدلالی که در الگوریتم رگرسیون خطی مطرح است نمی‌تواند طبقه بندی صحیحی برای ما انجام دهد. نهایتاً چاره این است که از یک نمودار منحنی شکل برای فشرده کردن نتایج بین ۰ تا ۱ استفاده کنیم [۹]: رابطه ۵-۲ و شکل ۸-۲

$$\text{logistic}(x) = \frac{1}{1 + \exp^{-x}} \quad (5-2)$$

شکل ۸-۲: نمودار تابع لجستیک

سپس اگر سمت راست رابطه ۳-۲ را در جای X در معادله ۵-۲ (که آن را تابع سیگماوار^۵ می‌نامند) قرار دهیم، فقط مقادیر ۰ و ۱ را به ما می‌دهد.

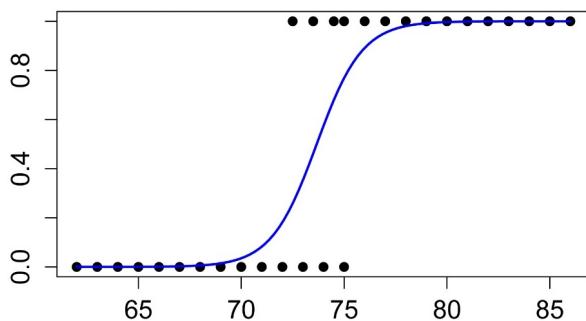
حال در این مدل، چون قرار است هر نمونه به یک کلاس تعلق یابد، بر اساس روابط مطرح شده در

^۵Sigmoid/ Logistic Function

این بخش و تعمیم خواص آماری (واریانس)، می‌دانیم وزن ویژگی هایمان عاملی اثر گذار تعیین مرز جداسازی در نمودار ما خواهد بود. لذا نهایتاً به رابطه زیر می‌رسیم که بر اساس احتمال قرار گیری هر نمونه در هر کلاس برای ما کلاس‌بندی را انجام می‌دهد [۸][۹]:

$$g(x) = \ln\left(\frac{p(x)}{1-P(x)}\right) = \frac{\frac{e^{b_0+b_1x}}{1+e^{b_0+b_1x}}}{1-\frac{e^{b_0+b_1x}}{1+e^{b_0+b_1x}}} = \ln(e^{b_0+b_1x}) = b_0 + b_1x \quad (6-2)$$

در رابطه فوق، کاری که انجام می‌شود به این صورت است که احتمال قرار گیری یک نمونه در یک کلاس نسبت به حالت دیگر سنجیده می‌شود و در صورتی که مثلاً با احتمال بالای ۵۰ درصد در طبقه ۱ قرار می‌گیرد، این کار صورت می‌پذیرد و در غیر این صورت به کلاس ۰ متعلق است. (می‌دانیم که احتمال دقیقاً ۵۰ درصد روی نقطه (۰،۰) قرار دارد.) [۹][۸] به بیان دیگر می‌توانیم بگوییم، Logit پاسخ ۷، ترکیب خطی پیش‌بینی‌کننده‌ها (یا همان X) است. [۶]

شکل ۴-۲: مدل Logist Regression

۲-۳-۲ درخت تصمیم

انتخاب بهترین ویژگی

۳-۳-۲ جنگل درختان تصادفی

این الگوریتم از ساختار درختان تصمیم استفاده می‌کند. ساختار درختان تصمیم ...

حال می‌توانیم بگوییم این الگوریتم، با ایجاد چندین درخت تصمیم مختلف از داده‌هایمان برای ما تصمیم گیری را انجام می‌دهد. ممکن است بپرسید که خب، آیا مثلاً ۴ درخت تصمیم مختلف نتایج یکسانی دارند؟ با توجه به ساختار درختان تصمیم جواب قطعاً خیر است. پس در اینجا از جواب‌ها رای گیری می‌شود. یعنی در نمونه‌ای ۳ درخت حکم می‌کنند که فرد به دیابت مبتلا خواهد شد و ۱ درخت حکم می‌کند که این فرد به دیابت مبتلا نخواهد شد. لذا اکثریت آراء برابر مبتلا شدن فرد اتفاق نظر دارند. پس نتیجه آن پیش‌بینی، ابتلا شدن فرد است.

ادامه دارد ...

۴-۳-۲ AdaBoost

این الگوریتم یک فرض ساده در نظر دارد و آن یادگیری گروهی است.^[۱۳] فرض کنید کسانی که در مجموعه داده‌های آموزشی دچار اشتباه در تشخیص ابتلا به بیماری دیابت شدند، از مجموعه بقیه داده‌های آموزشی جدا می‌شوند و در یک طبقه بنده جدید مجدداً مورد ارزیابی قرار می‌گیرند؛ همانطور که در واقعیت ممکن است هرپزشکی معیارهای مختلفی را برای تشخیص بیماری مراجعه کننده اش داشته باشد و هر پزشکی نمی‌تواند همه افراد را درست تشخیص دهد پس اگر یک تیم پزشکی داشته باشیم نظرات جمعی می‌توانند بیماران بیشتری را به درستی شناسایی کنند.^[۱۱]

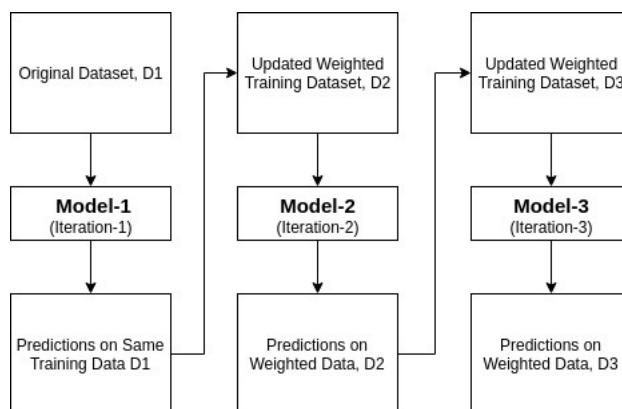
این روند جداسازی داده‌های آموزشی و امتیاز دهی در تشخیص توسط طبقه بنده کننده‌های مختلف درون درختان تصمیم ضعیف، مکراً تکرار می‌شود تا درنهایت طبقه بنده‌های متعددی داشته باشیم که هر کدام بر اساس میزان سرآمدی در تست‌های مختلف، امتیازات مختلفی دریافت کنند.^[۱۳] بعد از ساخته شدن مدل، حالا می‌توانیم به نسبت امتیاز هر طبقه بنده کننده داده‌های دریافتی را به صورت شناسی بین هر کدام تقسیم کنیم تا پیش‌بینی صورت گیرد و این مسئله موجب تقویت سنجش می‌گردد. به همین دلیل به آن الگوریتم Adaptive Boosting یعنی تقویت کننده تطبیقی گویند.^{[۱۱][۱۳]}

اگر از دید ریاضی الگوریتم را بررسی کنیم، برای محاسبه میزان خطای مدل، M_i وزن هر یک از تاپل‌های D_i را که M_i اشتباه طبقه بنده کرد، جمع می‌کنیم.

$$\text{error}(M_i) = \sum_{j=1}^d w_i \times \text{err}(X_j) \quad (7-2)$$

حالا اگر طبقه بنده کننده X_j اشتباه کند، میزان اror برای آن ۱ اندازه گیری می‌شود و در غیر این صورت ۰ است. اگر یک طبقه بنده کننده آن قدر ضعیف باشد که خطایش از ۰.۵ بیشتر شود آن را دیگر در نظر نمی‌گیریم.^[۱۱] سپس یک مجموعه داده جدید به نام D_i تولید می‌کنیم و از آن یک M_i جدید استخراج می‌کنیم و دوباره این روند را ادامه می‌دهیم. هر چه میزان خطای طبقه بنده کننده کمتر باشد، دقیق‌تر است و بنابراین، وزن آن برای انتخاب شدن باید بیشتر باشد. از رابطه ۸-۲ برای محاسبه وزن هر طبقه بنده استفاده می‌شود.^[۱۱]

$$\log\left(\frac{1 - \text{error}(M_i)}{\text{error}(M_i)}\right) \quad (8-2)$$

شکل ۲-۱۰: الگوریتم AdaBoost: در اینجا مراحل ذکر شده به صورت متناوب تکرار می‌شود.^[۲۲]

Naive Bayes ۵-۳-۲

۴-۲ دادگان، پیش‌پردازش و مصورسازی داده‌ها

۱-۴-۲ دادگان

دادگانی^۶ که از آن استفاده کردیم، برگرفته از یک برنامه مطالعاتی به نام NHANES بوده که جهت بررسی سلامتی کودکان و بزرگسالان از سوی CDC^۷ تدوین شده است.

برنامه NHANES در اوایل دهه ۱۹۶۰ آغاز شد و به صورت مجموعه‌ای از نظرسنجی‌ها با تمرکز بر گروه‌های مختلف جمعیتی یا موضوعات بهداشتی انجام شده است. در سال ۱۹۹۹، این نظرسنجی به یک برنامه مستمر تبدیل شد که تمرکز در حال تغییری بر روی انواع اندازه گیری‌های سلامت و تعذیب برای رفع نیازهای نوظهور دارد.^[۱۷]

صاحبه NHANES شامل سوالات جمعیت شناختی، اجتماعی-اقتصادی، رژیم غذایی و سلامتی است. جزء معاينه شامل اندازه گیری‌های پزشکی، دندانی و فیزیولوژیکی و همچنین تست‌های آزمایشگاهی است که توسط پرسنل پزشکی بسیار آموزش دیده انجام می‌شود.^[۱۷]

۲-۴-۲ پیش‌پردازش داده‌ها

پیش‌پردازش داده‌ها چیست؟

داده‌هایی که جمع آوری می‌کنیم، انواع مختلفی دارند. مانند رشته‌ها، انواع اعداد، مقادیر نامشخص و ... . همچنین منابع داده‌های ما نیز ممکن است طبقه‌بندی‌های مختلفی از داده‌ها را با فرمت‌های گوناگون ارائه کنند که کار را برای سیستم یادگیری ماشین ما دشوار می‌سازد.

داده‌های گم‌شده چیست؟

وقتی دادگانمان را مورد بررسی قرار می‌دهیم، در برخی از سلوول‌ها، جای برخی مقادیر خالی هستند (در پروسه جمع آوری داده‌ها این اطلاعات به هر دلیلی ثبت نشده‌اند) یا در اثر عملیات‌های مربوط به شناسایی داده‌های پرت، برخی از داده‌ها را حذف می‌کنیم و جای آن‌ها خالی می‌ماند. در این موقع باید با استفاده از تدابیری، داده‌های گم‌شده را با مقادیری جایگزین کنیم یا کلا آن رکوردها را حذف کنیم تا مدل‌های دقیق‌تری داشته باشیم. (شکل ۱۱-۲)

	Gender	Age	Race1	Education	MaritalStatus	Work	Weight	Height	BMI	BPSysAve	BPDiaAve	DirectChol
0	male	34	White	High School	Married	NotWorking	87.4	164.7	32.22	113.0	85.0	1.29
1	male	34	White	High School	Married	NotWorking	87.4	164.7	32.22	113.0	85.0	1.29
2	male	34	White	High School	Married	NotWorking	87.4	164.7	32.22	113.0	85.0	1.29
3	male	4	Other	Nan	Nan	Nan	17.0	105.4	15.30	Nan	Nan	Nan
4	female	49	White	Some College	LivePartner	NotWorking	86.7	168.4	30.57	112.0	75.0	1.16

شکل ۱۱-۲: نمونه‌ای از داده‌های گم‌شده

^۶Dataset^۷US Centers for Disease Control and Prevention

dataset.isnull().sum()	
Gender	0
Age	0
Race1	0
Education	1256
MaritalStatus	1247
Work	979
Weight	40
Height	180
BMI	186
BPSysAve	672
BPDiaAve	672
DirectChol	695
TotChol	695
PhysActive	763
Diabetes	74
dtype:	int64

شکل ۲-۱۲: تعداد داده های گم شده در این پروژه به ازای هر ستون

راه حل های داده های گم شده

• حذف ردیف های حامل داده های گم شده

یکی از راهکارهایی که در هنگام کار با داده های گم شده انجام می شود، حذف کل رکوردهایی است که دارای این مقادیر هستند. این مسئله یک بدی دارد و بدی آن این است که داده های کم تری برای آموزش مدلمان در اختیار خواهیم داشت و مدل ما ضعیف تر خواهد بود. اما اگر به هر دلیلی نتوانیم این مقادیر را با مقادیری دارای تقریب خوب پر کنیم ، چاره دیگری نداریم.

• جایگزینی با متوجه های آماری

یکی از راهکارهای دیگر برای مدیریت داده های گم شده، جایگزین کردن مقادیر گم شده با جایگزینی با متوجه های آماری است. برخی از ستون ها را که زیاد اهمیت نداشته باشند می توان با مقادیر میانگین پر کنیم. مثلا اگر یک دادگان داشته باشیم که حاوی اطلاعات مشتریان یک بانک باشد که بخواهیم از آن برای وام دادن به آن ها استفاده کنیم، میتوانیم در ستونی که مربوط به میزان حقوق ماهیانه هر فرد می باشد، در صورت مشاهده مقادیر NaN، آنها را با میانگین حقوق مشتریان جایگزین کرد. این راهکار، صرفا به ما امکان می دهد تا تحلیل را ادامه دهیم و اطلاعات موجود در این رکورد را برای متغیرهای دیگر از دست ندهیم. [۱۲]

استاندارد سازی داده ها

برای ادامه مراحل، لازم است کارهای بیشتری را روی داده های خود انجام دهیم. از جمله ایجاد متغیرهای ساختگی (دودویی) و مقایس بندي.

متغیرهای ساختگی (دودویی)

در مدل های مختلف یادگیری ماشین به عنوان مثال در همین رگرسیون لجستیک، لازم است تا تنها متغیر های عددی را به عنوان ورودی جهت مدل سازی ارائه کنیم و این مدل نمی تواند متغیر های رشته ای را تشخیص دهد. پس از یک راهکار استفاده می کنیم. ستون هایی که حاوی مقادیر گسسته هستند را به چندین ستون دیگری تقسیم می کنیم (شکل ۲-۱۳) و مقادیر ستون های جدید را با بله/خیر

(او.) پر می کنیم. [۱۲] به عنوان مثال در ستون مربوط به وضعیت تاہل فرد، وضعیت های گوناگون را به ستون های معجزا تقسیم کردیم و برای هر کدام مقادیری در نظر گرفته شد. (شکل ۲) (۱۴-۲)

```
df3 = dataset_new.copy()
# These columns must be converted
df3 = pd.get_dummies(df3,columns = ['Gender','Race1','Education','MaritalStatus','Work','PhysActive','Diabetes'],
print(df3.columns)
dataset_new=df3.copy()

Index(['Age', 'Weight', 'Height', 'BMI', 'BPSysAve', 'BPDiaAve', 'DirectChol',
       'TotChol', 'Gender_male', 'Race1_Hispanic', 'Race1_Mexican',
       'Race1_Other', 'Race1_White', 'Education_9 - 11th Grade',
       'Education_College Grad', 'Education_High School',
       'Education_Some College', 'MaritalStatus_LivePartner',
       'MaritalStatus_Married', 'MaritalStatus_NeverMarried',
       'MaritalStatus_Separated', 'MaritalStatus_Widowed', 'Work_NotWorking',
       'Work_Working', 'PhysActive_Yes', 'Diabetes_Yes'],
      dtype='object')
```

شکل ۲-۲: متغیر های دودویی

MaritalStatus_LivePartner	MaritalStatus_Married	MaritalStatus_NeverMarried	MaritalStatus_Separated	MaritalStatus_Widowed
0	1	0	0	0
0	1	0	0	0
0	1	0	0	0
0	1	0	0	0
1	0	0	0	0

شکل ۲-۳: نمونه ای از متغیر های دودویی

مقیاس‌بندی

برخی از الگوریتم‌ها نیاز دارند که داده‌ها قبل از پیاده سازی مؤثر الگوریتم نرمال‌سازی شوند. برای نرمال‌سازی یک متغیر، میانگین را از هر مقدار کم می‌کنیم و سپس بر انحراف استاندارد تقسیم می‌کنیم. این عملیات گاهی اوقات استانداردسازی نیز نامیده می‌شود. [۱۲]

متغیرهایی که در مقیاس‌های مختلف اندازه گیری می‌شوند به طور یکسان در برازش مدل و تابع آموخته شده مدل نقش ندارند و ممکن است منجر به ایجاد یک سوگیری شوند.

<https://towardsdatascience.com/how-and-why-to-standardize-your-data-996926c2c832>

<https://www.geeksforgeeks.org/normalization-vs-standardization/>

۳-۴-۲ مصورسازی

تعريف: به طور ساده می‌توانیم بگوییم زمانی که داده‌هایمان را به صورت انواع نمودارها، نقشه‌ها و شکل‌های مختلف بصری دریاباوریم تا نتیجه گیری و تحلیل آن‌ها توسط مغز جهت شناسایی الگوها و نقاط پرت در داده آسان تر شود، این کار انجام می‌گیرد. [۲۰]

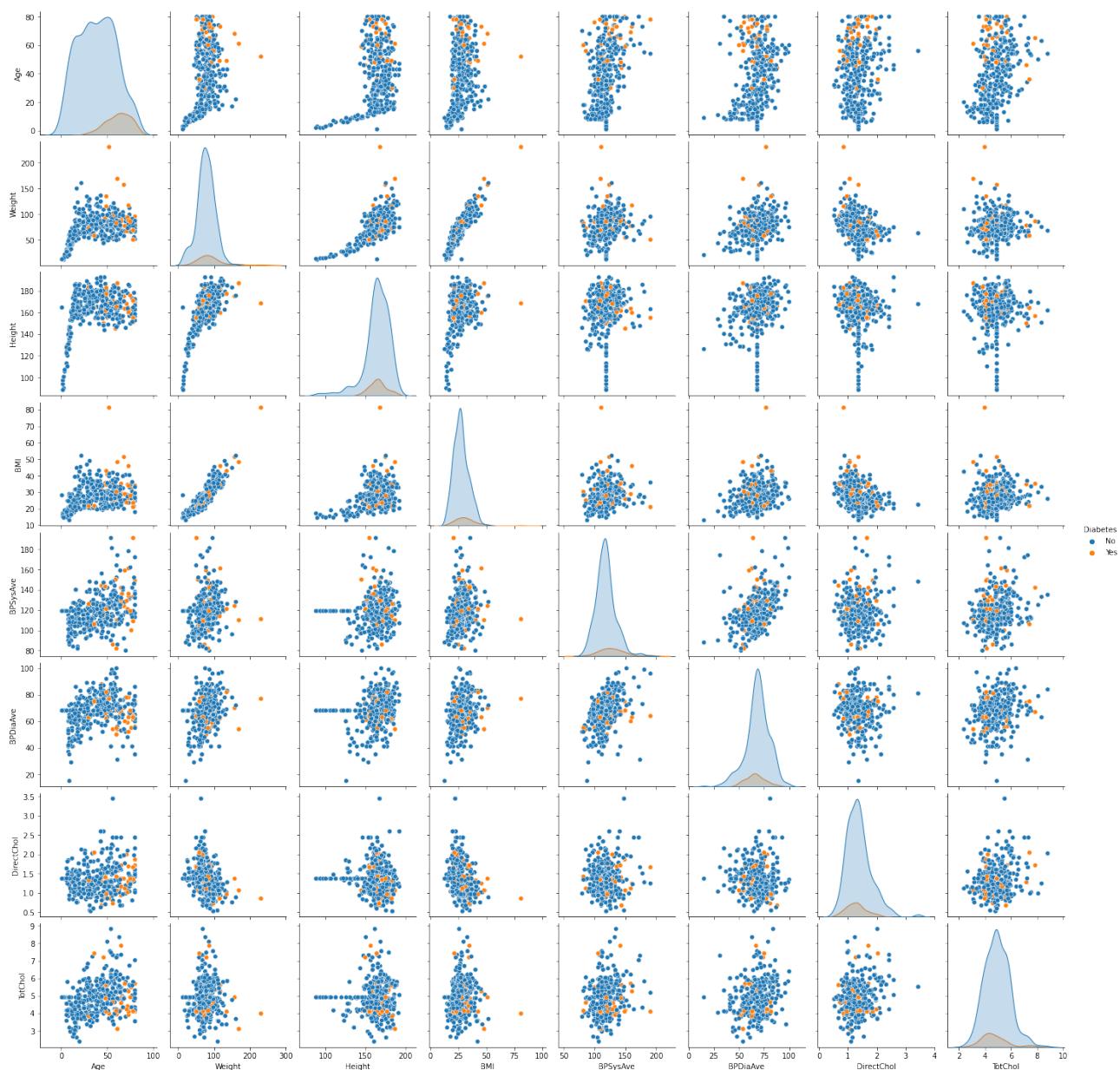
اهمیت: یک تصویر هزاران برابر بیشتر از کلمات ارزش دارد.

جمله فوق، به نوعی اهمیت مصورسازی را برای ما نمایان می‌کند. درواقع ما با انجام این کار، درک بهتر و سریع‌تری نسبت به داده‌های عظیم خود خواهیم داشت. قابل ذکر است که Dataset مورد استفاده ما در اینجا، حدود ۱۰۰۰۰ رکورد را در خود جای داده است.

ضمیرا در کنار این موارد، با مصور سازی داده‌ها دیگر نیازی به توضیحات اضافه نخواهیم داشت و بسیاری از افراد عادی قادر به درک موضوع مطرح شده خواهد بود. [۱۰]

۴-۴-۲ انواع نمودارها و داده‌های اجمالی

نمودار Scatter یا Pairplot

شکل ۲ : ۱۵-۲ Pairplot

در شکل ۲ ۱۵-۲ نمودار Pairplot را مشاهده می‌کنیم. این نمودار برای تعیین رابطه بین دو متغیر استفاده می‌شود. هر نقطه داده با یک نقطه در نمودار نشان داده می‌شود که محور X و y متغیرهای مختلف را نشان می‌دهد. نمودارهای پراکندگی، به شناسایی خوشها، الگوها یا همبستگی‌های بین متغیرها کمک می‌کند و محققان را قادر می‌سازد تا در انتخاب شاخصه‌های کلیدی، تصمیمات آگاهانه بگیرند. [۱۰]

در این نمودار ، نقاط نارنجی رنگ نشان دهنده افراد مبتلا به دیابت است و نقاط آبی رنگ نشان دهنده افرادی بدون ابتلا به این بیماری است و این نمودار از دادگان همین پروژه استخراج شده است. به راحتی می توان تشخیص داد که افرادی که به دیابت مبتلا هستند در هر ویژگی فیزیولوژی در چه سمتی تمرکز دارند.

نقشه های حرارتی

نقشه های حرارتی در تجسم مقادیر زیادی از داده ها در قالب ماتریس مانند موثر هستند. آنها از گرادیان رنگ برای نشان دادن مقدار مقادیر در دو متغیر استفاده می کنند. نقشه های حرارتی به ویژه در شناسایی همبستگی ها و کشف الگوهای پنهان در مجموعه داده های چند بعدی مفید هستند، و به انتخاب ویژگی و تشخیص نقاط پرت کمک می کنند. سایه های تیره تر با همبستگی قوی تر (مثبت یا منفی) مطابقت دارد. [۱۲]

نمونه ای از این نمودار که در پروژه خودمان استفاده کرده ایم در شکل ۱۶-۲ نمایش داده شده است.

	Age	Weight	Height	BMI	BPSysAve	BPDiaAve	DirectChol	TotChol
Age	1.000000	0.485982	0.448773	0.396693	0.436330	0.192314	0.087136	0.279955
Weight	0.485982	1.000000	0.722345	0.870981	0.211238	0.239157	-0.256111	0.109253
Height	0.448773	0.722345	1.000000	0.434615	0.099839	0.156478	-0.091657	0.056475
BMI	0.396693	0.870981	0.434615	1.000000	0.231158	0.213611	-0.268621	0.130599
BPSysAve	0.436330	0.211238	0.099839	0.231158	1.000000	0.426362	0.004474	0.202014
BPDiaAve	0.192314	0.239157	0.156478	0.213611	0.426362	1.000000	-0.019679	0.250050
DirectChol	0.087136	-0.256111	-0.091657	-0.268621	0.004474	-0.019679	1.000000	0.221467
TotChol	0.279955	0.109253	0.056475	0.130599	0.202014	0.250050	0.221467	1.000000

شکل ۱۶-۲ : نقشه حرارتی

همانطور که ملاحظه می شود، در نقاط گرم تر، ارتباط بین دو متغیر قوی تر است.

نمودار های **Histogram** گرافیکی استفاده می شود. نمودارهای میله ای داده های دسته بندی یا عددی در قالب هیستوگرام (میله ای) برای نمایش داده های میله ای داده ها را از طریق میله های عمودی نشان می دهند، در حالی که هیستوگرام ها توزیع متغیرهای پیوسته را نشان می دهند. این تجسم ها برای درک توزیع هر ویژگی و شناسایی عدم تعادل داده ها یا نقاط پرت مفید هستند. [۱۲] نمونه ای از آن ها در شکل ۴-۴ و ۲-۴ در بخش پیاده سازی نمایش داده شده اند.

۵-۴-۲ اندازه گیری میزان خطای دقت

به دلیل پدید آمدن مشکلاتی از قبیل بیش برازش و کم برازش داده ها که در بخش های قبلی به آن اشاره شد مدل های ما دچار اشتباهاتی در پیش بینی ها می شود. در این بخش به بیان انواع خطاهای روابطی که برای سنجش آن ها به کار گرفته ایم می پردازیم. [۱۱]

ابتدا به معرفی ۴ تاپل مختلف می پردازیم که بعدا از آن ها در محاسبه میزان خطای استفاده خواهیم کرد :

- **TP^۸**: این تاپل موارد مثبت واقعی را علامت گذاری می‌کند. مثلاً در این پروژه مواردی که احتمال ابتلا به دیابت در آن‌ها مثبت پیش‌بینی شده و در دادگان هم مثبت بوده در این دسته قرار می‌گیرد.
- **TN^۹**: این تاپل موارد منفی واقعی را علامت گذاری می‌کند. مثلاً در این پروژه مواردی که احتمال ابتلا به دیابت در آن‌ها منفی پیش‌بینی شده و در دادگان هم منفی بوده در این دسته قرار می‌گیرد.
- **FP^{۱۰}**: این تاپل موارد مثبت کاذب را علامت گذاری می‌کند. مثلاً در این پروژه مواردی که احتمال ابتلا به دیابت در آن‌ها مثبت پیش‌بینی شده اما در دادگان هم منفی بوده در این دسته قرار می‌گیرد.
- **FN^{۱۱}**: این تاپل موارد منفی کاذب را علامت گذاری می‌کند. مثلاً در این پروژه مواردی که احتمال ابتلا به دیابت در آن‌ها منفی پیش‌بینی شده اما در دادگان هم مثبت بوده در این دسته قرار می‌گیرد.

• Specificity یا **FPR** :

رابطه ۹-۲ نشان دهنده نسبت افراد سالم شناسایی شده واقعی به کل افراد سالم (افراد اشتباهه بیمار تشخیص داده شده به علاوه افراد سالم شناسایی شده واقعی) است.

$$1 - Specificity = FPR = \frac{FP}{FP + TN} \quad (9-2)$$

• Sensitivity یا **TPR** :

رابطه ۱۰-۲ نشان دهنده نسبت بیماران شناسایی شده واقعی به کل بیماران (افراد اشتباهه سالم تشخیص داده شده به علاوه افراد بیمار شناسایی شده واقعی) است.

$$Sensitivity(Recall) = TPR = \frac{TP}{TP + FN} \quad (10-2)$$

تعدادی از این مقادیر را در ماتریسی به نام ماتریس آشتفتگی^{۱۲} نشان می‌دهند [۲۴] و ساختار آن در شکل ۱۷-۲ است. همچنین این ماتریس را برای مدل جنگل درختان تصادفی رسم کردیم (شکل ۱۸-۲) :

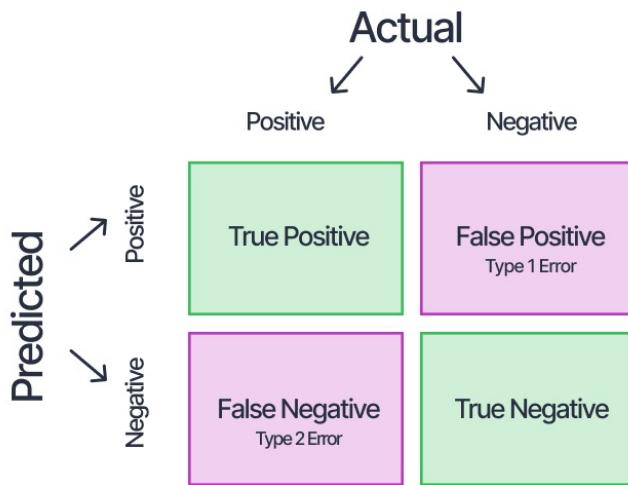
^۸True positives

^۹True negatives

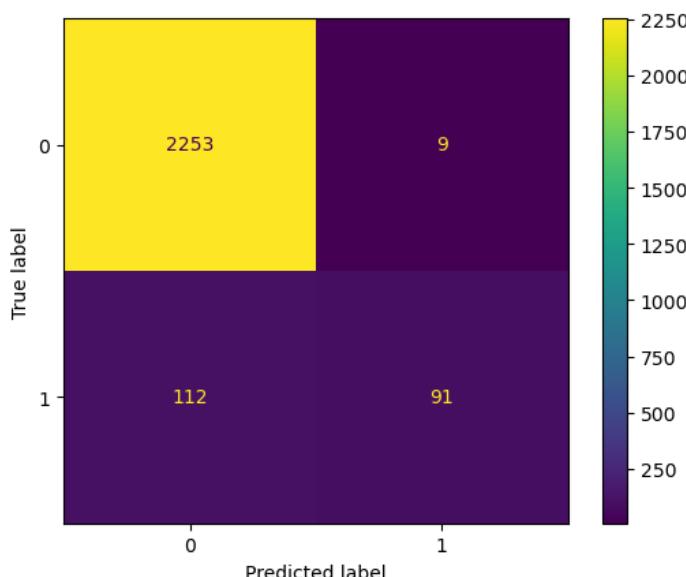
^{۱۰}False positives

^{۱۱}False negatives

^{۱۲}Confusion

شکل ۲-۱۷: ساختار ماتریس آشفتگی: پارامترهای مذکور در این بخش در این ماتریس قرار گرفته اند.

شکل ۲-۱۸: ساختار ماتریس آشفتگی برای الگوریتم جنگل درختان تصادفی

به طور کلی این ماتریس به ما خلاصه‌ای از درستی نتایج پیش‌بینی هایمان را نشان می‌دهد. [۲۴] حال میزان میزان دقت را با رابطه ۲-۱۱ محاسبه می‌کنیم.

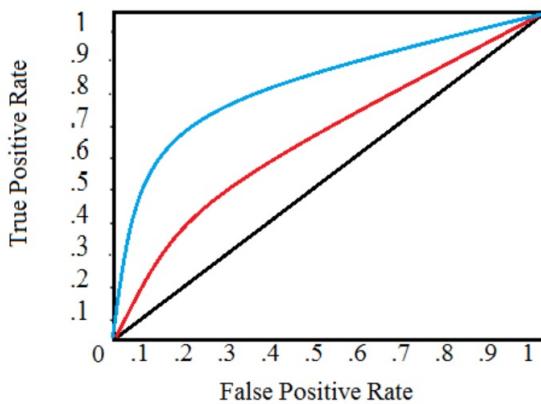
$$\text{Accuracy} = \frac{TP + TN}{TP + TN + FP + FN} \quad (11-2)$$

ROC و AUC ۶-۴-۲

برای اینکه مقادیر پیش‌بینی‌های صحیح و غلط را به صورت یک نمودار نمایش دهیم، از دو شاخصه TPR و FPR که در بخش قبلی آنها را معرفی کردیم استفاده می‌کنیم. [۱۱] ما در اینجا مقادیر مختلف

برای هر مرز (اشاره بهتابع Sigmoid که در بخش‌های قبلی مطرح شد) پیش‌بینی را از 0 تا 1 اندازه‌گیری و در نمودار علامت می‌زنیم.^[۱۱] اگر مقدار TPR برای یک مرز برابر با 1 باشد یعنی در آن مرز مدل خیلی خوب عمل کرده و اگر برابر $5/0$ باشد یعنی تصادفی عمل شده است.^[۱۱] مثلاً در یک مرز در نظر می‌گیریم اگر مقدارتابع Sigmoid از $7/0$ بیش تر بود، آن مورد را یک مورد مثبت شناسایی کن. در نمودار ROC^{۱۳} مولفه‌ی طول‌ها برابر با مقدار FPR است و مولفه‌ی عرض‌ها برابر TPR در آستانه‌های گوناگون است.^[۱۱]

سطح زیر این نمودار را با AUC^{۱۴} نمایش می‌دهیم که بالا بودن این مساحت بیانگر این است که پیش‌بینی‌های بیشتری در این مدل درست بوده است.^[۱۱]

شکل ۲-۱۹: نمای کلی نمودار ROC

۵-۲ نتیجه‌گیری

در این فصل سعی شد تا ادبیات و مفاهیم مهمی که در انجام این پژوهه با آن‌ها در گیر هستیم بیان شود از جمله بیان مفاهیم ابتدایی روش‌های داده کاوی شامل خوشه بندی و طبقه بندی (یادگیری بی نظارت و با نظارت)، معرفی و بیان روش عملکرد الگوریتم‌های مورد استفاده از جمله رگرسیون لجستیک، درخت تصمیمی، جنگل درختان تصادفی، AdaBoost و بیز ساده.

همچنین درمورد داده‌ها و عملیات آنها از جمله روش‌های پیش‌پردازش داده و انواع مصور سازی‌ها و درنهایت روش‌هایی برای سنجش و مقایسه کارایی الگوریتم‌هاییمان نیز مفاهیمی مطرح شد.

در فصل آینده در مورد پیش زمینه‌های انجام این تحقیق مطالبی بیان می‌شود.

^{۱۳}Receiving Operating Characteristic

^{۱۴}Area Under the Curve

فصل ۳

کارهای پیشین

۱-۳ مقدمه

پیرو مباحث قبلی، در انجام پژوهش‌های گوناگون بررسی و مقایسه روش‌های مختلف در روند توسعه و تحقیق مجدد، نکته بسیار مهمی است و می‌تواند اشکالات کارهای پیشین را برطرف نمود و در زمینه موارد به روز آن‌ها را به کار گرفت. همچنین ایده‌ها و نکاتی در هر مقاله ذکر شده است که می‌تواند رهنماوهای مفید برای کارهای آتی طلقی شوند. از جمله الگوریتم‌های مختلف و بیان روش‌های داده کاوی مربوط به آن

۲-۳ مقاله ۱

مقاله [۷] در سال ۲۰۱۸ با استفاده از داده‌های بیماران هندی^۱ روند بررسی را بر روی سه الگوریتم درخت تصمیم، SVM و بیز ساده انجام داده و نتایج بیانگر این بوده که الگوریتم بیز ساده ۷۶٪ به عنوان موثر ترین الگوریتم در این بررسی درنظر گرفته شده است.

نکته قابل ملاحظه در این مقاله این است که از الگوریتم SVM هم برای پیش‌بینی استفاده شده است که معمولاً برای دادگان با مقادیر زیاد روش مناسبی است. [۲۳]

به طور خلاصه می‌توان گفت الگوریتم SVM با تقسیم داده‌ها به دسته‌های مختلف بر اساس داده‌های آموزشی داده شده کار می‌کند. سعی می‌کند خطی را ترسیم کند که به عنوان ابر صفحه (یک فضای n بعدی زیرمجموعه ابعاد $1-n$ یا معادل آن که بعدهمبند در V می‌باشد). شناخته می‌شود که به بهترین وجه دسته‌های مختلف داده‌ها را از هم جدا می‌کند. این کار را با یافتن ابر صفحه بهینه که فاصله بین نزدیکترین نقاط داده‌ها را به حداقل می‌رساند، انجام می‌دهد. [۲۳]

به عبارت ساده‌تر، داده‌ها را به صورت نقطه‌هایی روی یک تکه کاغذ در نظر بگیرید و هر نقطه به دسته خاصی تعلق دارد. الگوریتم SVM سعی می‌کند خطی را بر روی کاغذ بکشد که نقاط را به

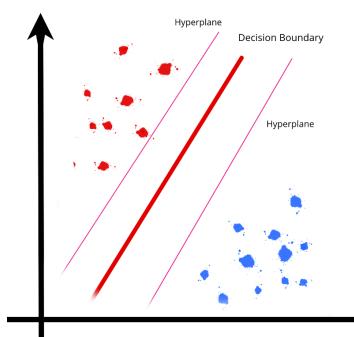
^۱PIDD

بهترین نحو از هم جدا کند، به طوری که نقاط متعلق به یک دسته در یک طرف خط و نقاط متعلق به دسته دیگر در سمت دیگر قرار گیرند.

با این حال، گاهی اوقات نقاط داده را نمی توان به طور کامل با یک خط از هم جدا کرد. در چنین مواردی، الگوریتم از تکنیکی به نام "ترفند هسته" برای تبدیل داده ها به فضایی با ابعاد بالاتر استفاده می کند، جایی که یافتن یک خط جدا کننده آسان تر می شود. [۲۳]

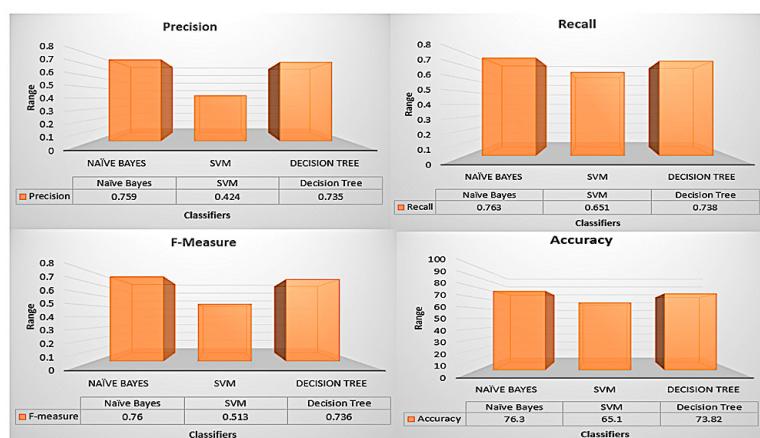
هنگامی که خط رسم شد، نقاط داده جدید و نادیده را می توان با تعیین اینکه در کدام سمت خط قرار می گیرند، به یک دسته اختصاص داد.

هدف SVM یافتن بهترین ابر صفحه است که حاشیه بین نقاط داده دسته های مختلف را به حداقل رساند، که به پیش بینی دقیق داده های جدید کمک می کند. [۲۳]

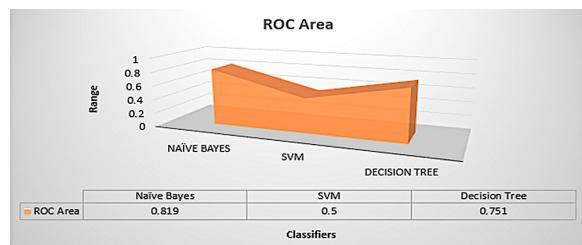

شکل ۱-۳: مدل SVM

خلاصه معیار های دقت طبقه بندی در این مقاله به شرح زیر است:

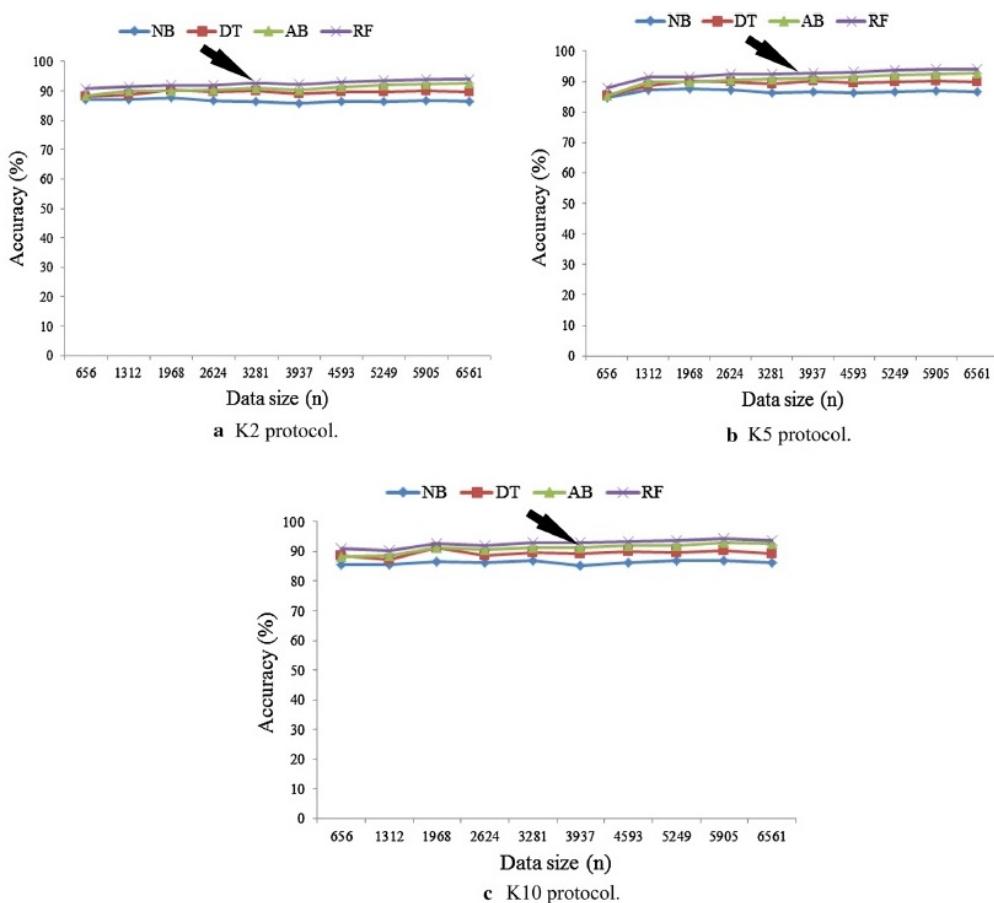
شکل ۲-۳: دقت های اندازه گیری در مقاله اول

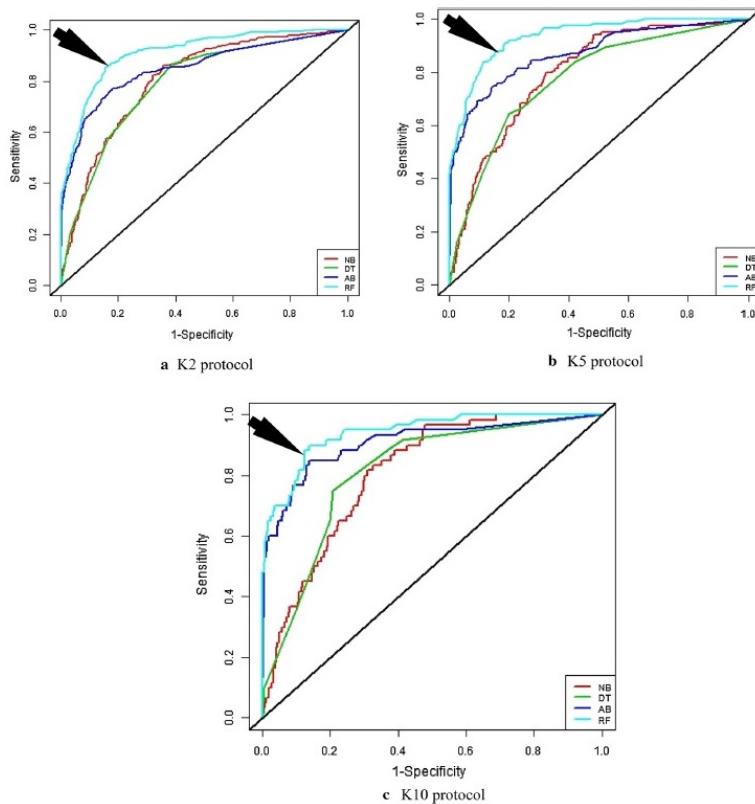
شکل ۳-۳: منحنی ROC در مقاله اول

۳-۳ مقاله ۲

در مقاله اشاره شده [۶] در سال ۲۰۲۰ روش‌های مختلفی برای پیش‌بینی ابتلا به دیابت انجام شده و ترکیب جنگل درختان تصادفی و رگرسیون لجستیک در اعتباری سنجی متقابل K-Fold "مکرر" با مقدار $K=10$ بهترین نتیجه طبقه بندی را با دقت ۹۴٪ حاصل کرده است. در این مقاله روش‌های بیز ساده و AdaBoost هم مورد استفاده قرار گرفته که نتایج آنها داری دقت مناسبی نبوده است.

شکل ۴-۳: دقت های اندازه گیری در مقاله دوم

شکل ۳-۵: منحنی ROC در مقاله دوم

ضمیرا در این مقاله، از همان مجموعه دادگانی استفاده شده که در همین پایان نامه مورد استفاده قرار گرفته است.

۴-۳ نتیجه‌گیری

در این بخش، کوشیدیم تا برخی از مقالاتی که این موضوع را مورد بحث قرار دادند را بررسی کنیم و متوجه تفاوت‌ها در زمینه یافتن بهترین الگوریتم برای تشخیص ابتلا به دیابت، شویم.

در نتیجه، حاصل مطالعه مقالات اساسی که در گذشته تالیف شده بودند، این شد که الگوریتم‌های مختلفی در روند توسعه استفاده پروژه مان مورد بررسی واقع شوند که از جمله می‌توان به الگوریتم‌های بیز ساده، جنگل درختان تصادفی و الگوریتم درخت تصمیم و رگرسیون لجستیک اشاره کرد.

فصل ۴

روش‌ها و نتایج

۱-۴ مقدمه

در این بخش بررسی می‌کنیم که الگوریتم‌های گوناگونی که برای ساخت مدل‌های گوناگون استفاده کردیم تا چه حد می‌تواند قابل اعتماد واقع شود و میزان خطا در هر کدام چقدر است. چرا که ما در این پژوهه، کار پیش‌بینی انجام دادیم و داده‌های آزمون به ما نشان داده که برخی از ردیف‌های به صورت اشتباه پیش‌بینی شده‌اند. برای انتخاب بهترین مدل روشی که انجام می‌شود این است که میزان خطاهای را با روش‌های گوناگون به دست آوریم و سپس الگوریتمی که بیشترین صحت را ارائه داده به عنوان بهترین مدل برگزینیم. [۱۱]

همچنین برای بخش دیگری از این سنجش می‌توانیم نمودارهای گوناگونی را رسم کنیم از جمله ROC که می‌تواند این میزان دقت را به صورت بصری به ما نمایش دهد.

و در نهایت به بررسی روش طراحی یک مدل ساده برای سامانه آنلاین پیش‌بینی دیابت با ابزارهای اینترنت اشیاء و دو فریمورک NodeRed و flask پرداختیم.

۲-۴ روش پیشنهادی

۱-۲-۴ پیاده‌سازی

پس از وارد کردن کتابخانه‌های مورد نیاز، به عملیات وارد کردن داده‌ها و پیش‌پردازش آن‌ها پرداختیم:

```
dataset_new = dataset_new.dropna(subset=['Diabetes'])
```

در کد بالا، عملیات حذف داده‌های گم شده در ستون متغیر وابسته انجام شد. در واقع ردیف‌هایی که ستون آخرشان (یعنی Diabetes) دارای مقادیر نامشخص بودند را حذف کردیم. زیرا تمام مدل سازی‌های ما وابسته به آخرین ستون است و اگر این ستون مقادیر نادرستی داشته باشد، مدل‌هایی که می‌سازیم دقت پایینی خواهند داشت.

پس از شمارش تعداد ردیف‌هایی با مقادیر گم شده، عملیات مربوط به جایگزینی آن‌ها را با روش زیر انجام دادیم. یعنی مقادیر ستون‌هایی که مقدار پیوسته داشتند را با میانگین ستون جایگزین کردیم و در مقادیر گسسته، از مُد (نمونه‌ای با بیشترین تکرار) استفاده کردیم.

```
dataset_new["Weight"].fillna(dataset_new["Weight"].mean(), inplace = True)
dataset_new["Height"].fillna(dataset_new["Height"].mean(), inplace = True)
dataset_new["BMI"].fillna(dataset_new["BMI"].mean(), inplace = True)
dataset_new["BPSysAve"].fillna(dataset_new["BPSysAve"].mean(), inplace = True)
dataset_new["BPDiaAve"].fillna(dataset_new["BPDiaAve"].mean(), inplace = True)
dataset_new["DirectChol"].fillna(dataset_new["DirectChol"].mean(), inplace = True)
dataset_new["TotChol"].fillna(dataset_new["TotChol"].mean(), inplace = True)

dataset_new.isnull().sum()
dataset_new["PhysActive"].fillna(dataset_new["PhysActive"].mode()[0], inplace = True)
dataset_new["Education"].fillna(dataset_new["Education"].mode()[0], inplace = True)
dataset_new["MaritalStatus"].fillna(dataset_new["MaritalStatus"].mode()[0], inplace = True)
dataset_new["Work"].fillna(dataset_new["Work"].mode()[0], inplace = True)

dataset_new.isnull().sum()
```

شکل ۴-۱: جایگزینی مقادیر نامشخص با متوسط‌های آماری

یکی از کارهای دیگری که انجام شد، جایگزینی مقادیر $\circ$ با NaN در ستون‌هایی با مقادیر پیوسته بود مثل سن. زیرا به خوبی مشخص است این موارد از جمله داده‌های پرت محاسبه می‌شوند که دقت مدل‌های مارا کاهش می‌دهند.

```
dataset_new[['Education','MaritalStatus','Work','Weight','Height','BMI',
'BPSysAve','BPDiaAve','DirectChol','TotChol','PhysActive']] = dataset_new
[[['Education','MaritalStatus','Work','Weight','Height','BMI','BPSysAve',
'BPDiaAve','DirectChol','TotChol','PhysActive']]].replace(0, np.Nan)
```

سپس عملیات مربوط ایجاد مصورسازی داده‌ها صورت گرفت:

```
YesDia = dataset_new['Diabetes'].values == 'Yes'
NoDia = dataset_new['Diabetes'].values == 'No'
YesDia=dataset_new[YesDia]
NoDia=dataset_new[NoDia]

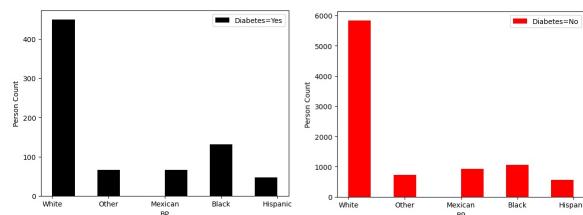
Race1 = YesDia['Race1'].tolist()
Race0 = NoDia['Race1'].tolist()

plt.hist([Race1], color=[

'Black'], label=['Diabetes=Yes'])
plt.xlabel('BP')
plt.ylabel('Person Count')
plt.legend()
plt.show()
```

```
plt.hist([Race0], color=[  
    'Red'], label=['Diabetes=No'])  
plt.xlabel('BP')  
plt.ylabel('Person Count')  
plt.legend()  
plt.show()
```

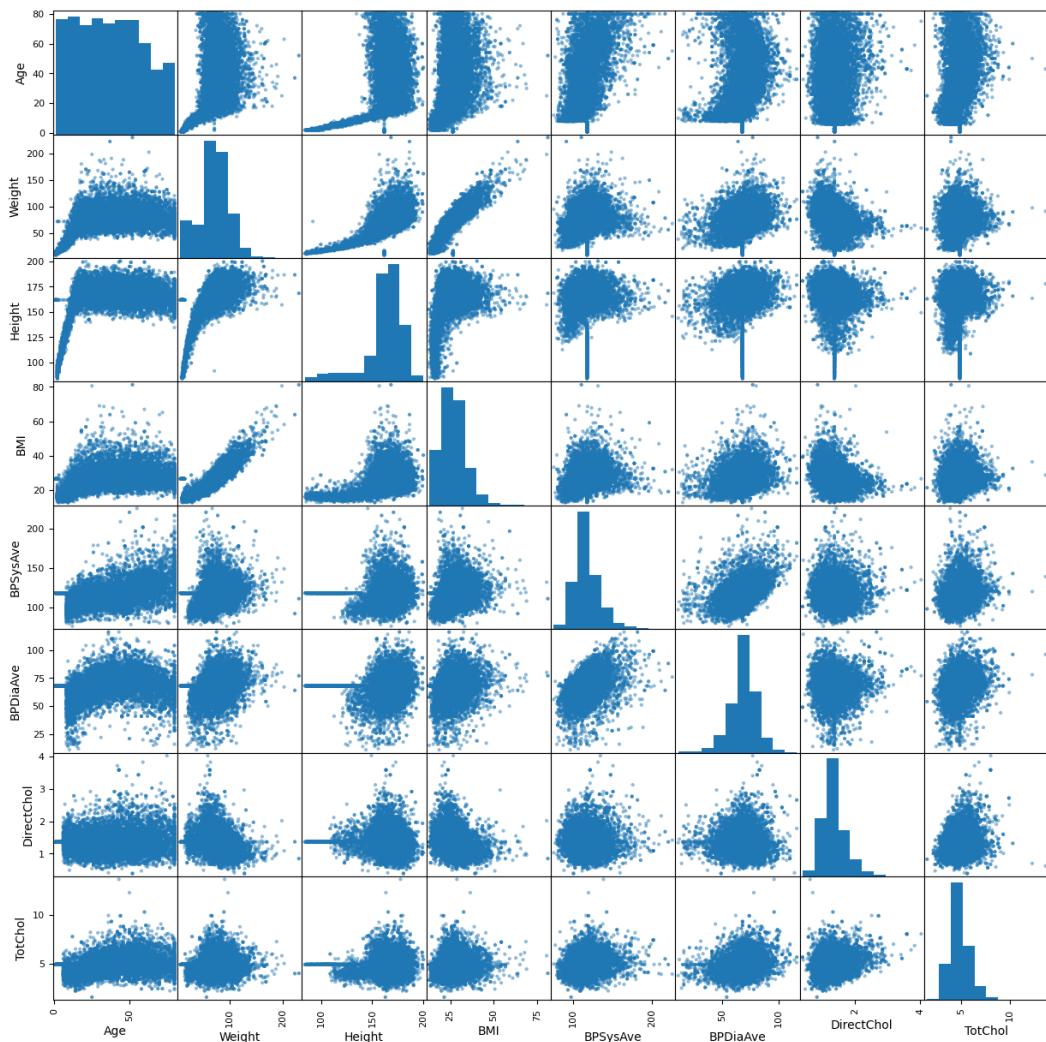
نتیجه عملیات فوق، نمودار های زیر می باشد (در این نمودار، تاثیر نژاد در ابتلا به دیابت مشخص است):

شکل ۲-۴: نمودار مقایسه ابتلا به دیابت در نژاد های مختلف

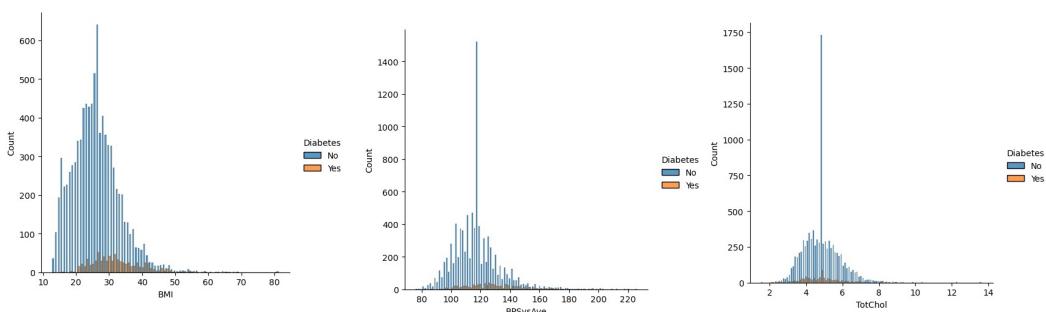
سپس با کد زیر، ماتریس scatter برای نمایش همبستگی میان داده ها رسم می کنیم:

```
scatter_matrix(dataset , figsize=(15, 15))  
plt.show()
```

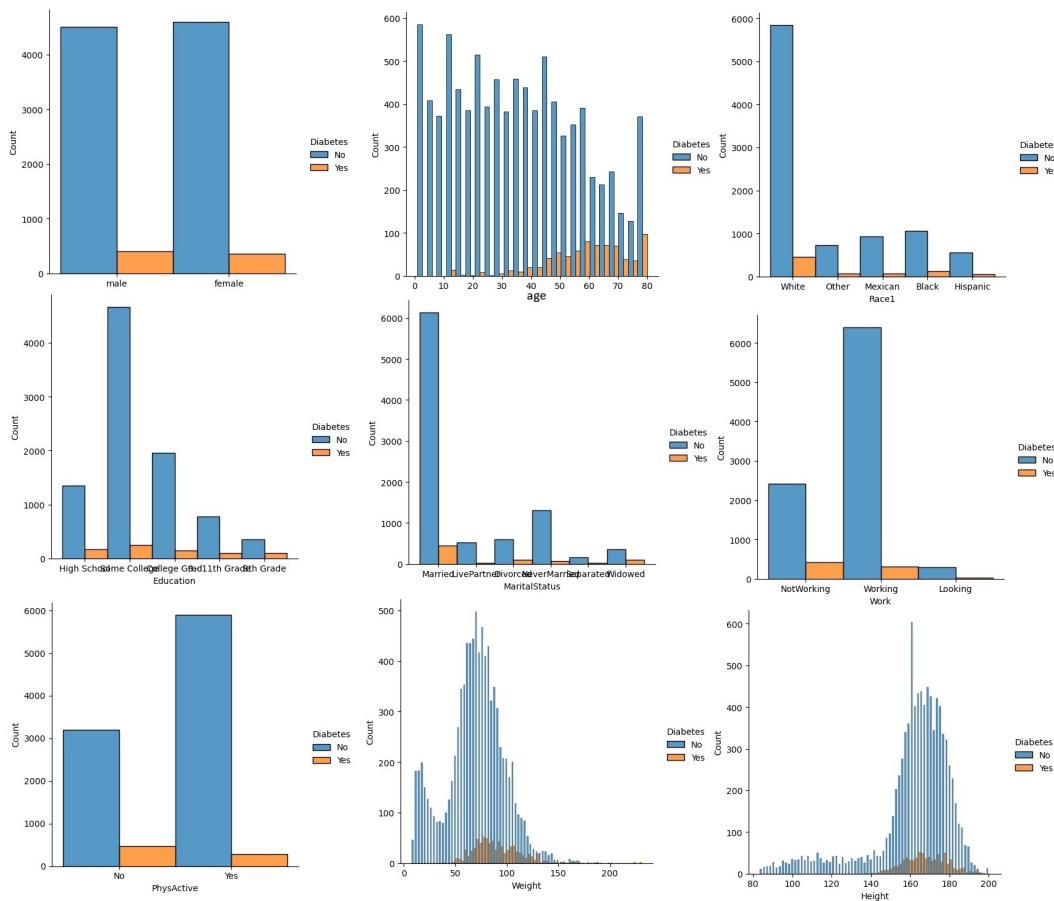

شکل ۳-۴: ماتریس Scatter

در شکل ۳-۴، برخی عوامل مرتبط با هم مشخص اند. (مثل رابطه کلسترول و وزن) در نمودارهایی که در ادامه خواهد دید، تاثیر پارامتر های گوناگون در ابتلای افراد به دیابت مورد بررسی است (شاخص)، (BMI فشارخون، کلسترول خون، جنسیت، سن، نژاد، وضعیت تأهل، تحصیلات، وضعیت شغلی، قد، وزن) :

شکل ۴-۴: نمودار عوامل موثر در ابتلا دیابت (۱)

شکل ۴-۵: نمودار عوامل موثر در ابتلا دیابت (۲)

همچنین از کد زیر برای رسم نمودارهای فوق استفاده شد.

```

sns.countplot(x = 'PhysActive', data = YesDia)
sns.countplot(x = 'PhysActive', data = NoDia)
sns.lineplot(x="Age", y="Diabetes", data=dataset_new)

for i in dataset_new.columns:
    sns.displot(dataset, x=i, multiple="dodge", hue="Diabetes")

```

نمودار نقشه حرارتی را نیز با این کد رسم کردیم:

```

df = dataset_new
corr = df.corr()
#Displaying dataframe of correlation values
corr.style.background_gradient(cmap = 'coolwarm')

```

پارامترهایی که با هم ارتباط دارند، با رنگ های گرم مشخص اند.

	Age	Weight	Height	BMI	BPSysAve	BPDiaAve	DirectChol	TotChol
Age	1.000000	0.485982	0.448773	0.396693	0.436330	0.192314	0.087136	0.279955
Weight	0.485982	1.000000	0.722345	0.870981	0.211238	0.239157	-0.256111	0.109253
Height	0.448773	0.722345	1.000000	0.434615	0.099839	0.156478	-0.091657	0.056475
BMI	0.396693	0.870981	0.434615	1.000000	0.231158	0.213611	-0.268621	0.130599
BPSysAve	0.436330	0.211238	0.099839	0.231158	1.000000	0.426362	0.004474	0.202014
BPDiaAve	0.192314	0.239157	0.156478	0.213611	0.426362	1.000000	-0.019679	0.250050
DirectChol	0.087136	-0.256111	-0.091657	-0.268621	0.004474	-0.019679	1.000000	0.221467
TotChol	0.279955	0.109253	0.056475	0.130599	0.202014	0.250050	0.221467	1.000000

شکل ۴-۶: نقشه حرارتی

حال پس از بخش مصور سازی به سراغ آماده سازی داده ها برای ایجاد مدل ها پرداختیم. پس متغیرهای دودویی را با کد زیر ایجاد کردیم:

```
df3 = dataset_new.copy()
df3 = pd.get_dummies(df3,columns = ['Gender', 'Race1','Education',
'MaritalStatus','Work','PhysActive','Diabetes'], drop_first = True)
print(df3.columns)
```

سپس ستون Y و X هایمان مشخص کردیم تا داده هایمان را به بخش های آموزشی و سنجش تقسیم کنیم. چون در ساخت مدل ها، باید داده ها را به چهار دسته های X آموزشی، های X سنجش، Y های آموزشی و Y های سنجش، تقسیم کنیم. [۱۲] مقیاسی که برای داده های سنجش در نظر گرفته شده ۲۵٪ است.

```
X = dataset_new.iloc[:, :-1].values
Y = dataset_new.iloc[:, -1].values
```

```
XTrain, XTest, YTrain, YTest = train_test_split(X,Y, test_size = 0.25,
random_state = 0)
```

در مرحله بعد، داده ها را مقیاس بندی می کنیم تا در مدل های موردنظرمان مورد استفاده قرار گیرند:

```
from sklearn.preprocessing import StandardScaler
sc = StandardScaler()
XTrain = sc.fit_transform(XTrain)
XTest = sc.transform(XTest)
```

با توجه به اینکه برای هر مدل باید الگوریتم K-Fold تکرار شونده برای $K=2,5,10$ به تعداد ۲۰ مرتبه انجام شود و مقادیر AUC و ACC به دست آیند، دوتابع ایجاد می کنیم:
ساخت لیست مربوط به مقادیر ACC :

```
#Importing required libraries
from sklearn.model_selection import RepeatedKFold
from sklearn.metrics import accuracy_score
```

```

from numpy import mean
from numpy import std
from sklearn.model_selection import KFold
from sklearn.model_selection import cross_val_score

def Kfold_modulation(input_model):
    #Implementing cross validation
    k_list = [2,5,10]
    acc_list=[]
    for k in k_list:
        kf = KFold(n_splits=k,shuffle=False, random_state=None)
        model = input_model
        acc_score = []
        scores = cross_val_score(model, X, Y, scoring='accuracy', cv=kf)
        avg_acc_score = mean(scores)
        # print('Avg acc : avg_acc_score')
        acc_list.append(avg_acc_score)
    return acc_list

```

ساخت لیست مربوط به مقادیر : AUC

```

from sklearn.model_selection import cross_val_score
def Kfold_modulation2(input_model):
    #Implementing cross validation
    k_list = [2,5,10]
    auc_list=[]
    for k in k_list:
        mean_score = cross_val_score
        (input_model, X, Y, scoring="roc_auc", cv = k).mean()
        auc_list.append(mean_score)
    return auc_list

```

سپس هر مدل را ساخته و میزان AUC و ACC را برای هر کدام در یک لیست می‌ریزیم:

```

from sklearn.linear_model import LogisticRegression
logreg = LogisticRegression()
logreg_acc=Kfold_modulation(logreg)
logreg_auc=Kfold_modulation2(logreg)
logreg.fit(XTrain, YTrain)
logreg_pred=logreg.predict(XTest)

```

```

print(logreg_acc)

from sklearn.ensemble import RandomForestClassifier
ranfor = RandomForestClassifier()
ranfor_acc=Kfold_modulation(ranfor)
ranfor_auc=Kfold_modulation2(ranfor)
ranfor.fit(XTrain, YTrain)
ranfor_pred=ranfor.predict(XTest)

from sklearn.tree import DecisionTreeClassifier
DecTree = DecisionTreeClassifier()
DecTree_acc=Kfold_modulation(DecTree)
DecTree_auc=Kfold_modulation2(DecTree)
DecTree.fit(XTrain, YTrain)

from sklearn.ensemble import AdaBoostClassifier
AdaBoost = AdaBoostClassifier()
AdaBoost_acc=Kfold_modulation(AdaBoost)
AdaBoost_auc=Kfold_modulation2(AdaBoost)
AdaBoost.fit(XTrain, YTrain)
AdaBoost_pred=AdaBoost.predict(XTest)

from sklearn.naive_bayes import GaussianNB
nb=GaussianNB()
nb_acc=Kfold_modulation(nb)
nb_auc=Kfold_modulation2(nb)
nb.fit(XTrain, YTrain)
nb_pred=nb.predict(XTest)

```

سپس مقادیر AUC و ACC را که برای هر الگوریتم را که در لیست های جداگانه قرار دارند، را باهم ترکیب می کنیم و یک دیتابست حاوی تمامی مقادیر AUC و ACC ایجاد می کنیم تا با استفاده از آن، نمودار های ACC، AUC و ROC را رسم می کنیم.

```

acc_list0=[logreg_acc,ranfor_acc,DecTree_acc,AdaBoost_acc,nb_acc]
acc_list=[]
for i in acc_list0 :
    my_formatted_list = [ '%.4f' % elem for elem in i ]
    list=[]
    acc_list.append(my_formatted_list)
auc_list0=[logreg_auc,ranfor_auc,DecTree_auc,AdaBoost_auc,nb_auc]

```

```

auc_list=[]
for i in auc_list0 :
    my_formatted_list = [ '%.4f' % elem for elem in i ]
    list=[]
    auc_list.append(my_formatted_list)
print(auc_list)

bar=pd.DataFrame([acc_list[0],acc_list[1],acc_list[2],acc_list[3],acc_list[4]])
bar['algo'] = ['LR','RF','DT','AB','NB']
bar.columns=['K2' , 'K5' , 'K10','Algorithm']

bar['K2']=bar['K2'].astype('float64')*100
bar['K5']=bar['K5'].astype('float64')*100
bar['K10']=bar['K10'].astype('float64')*100

print('ACC','\n',bar,'\n')
barauc=pd.DataFrame([auc_list[0],auc_list[1],auc_list[2],auc_list[3],auc_list[4]])
barauc['algo'] = ['LR','RF','DT','AB','NB']
#barauc.insert()=['logreg_auc','ranfor_auc','DecTree_auc','AdaBoost_auc','nb_auc']
barauc.columns=['K2' , 'K5' , 'K10','Algorithm']
barauc['K2']=barauc['K2'].astype('float64')*100
barauc['K5']=barauc['K5'].astype('float64')*100
barauc['K10']=barauc['K10'].astype('float64')*100
print('\n','AUC','\n',barauc)

سپس با کد زیر، نمودار مقایسه ACC و AUC را برای الگوریتم‌های مختلفمان در Fold‌های ۵، ۲ و ۱۰ می‌کنیم:

```

```

bar['K2'] = bar['K2'].astype('float64')
bar['K5'] = bar['K5'].astype('float64')
bar['K10'] = bar['K10'].astype('float64')
# plot grouped bar chart
bar.plot(x='Algorithm',
          kind='bar',
          stacked=False,
          ylim=[82, 97],
          title='ACC')

barauc['K2'] = barauc['K2'].astype('float64')

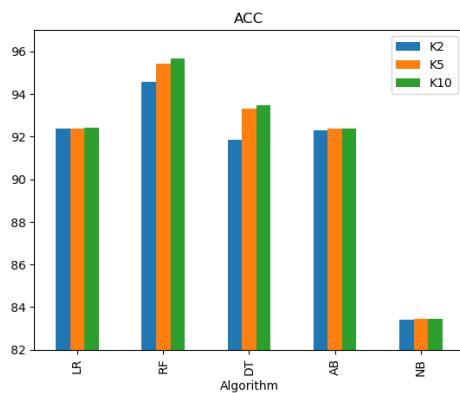
```

```

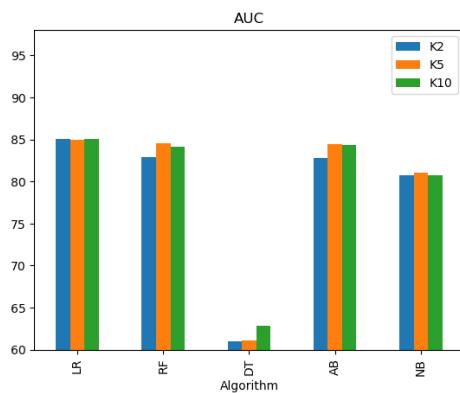
barauc['K5'] = barauc['K5'].astype('float64')
barauc['K10'] = barauc['K10'].astype('float64')
# plot grouped bar chart
barauc.plot(x='Algorithm',
             kind='bar',
             stacked=False,
             ylim=[60, 98],
             title='AUC')

```

نمودار ها:

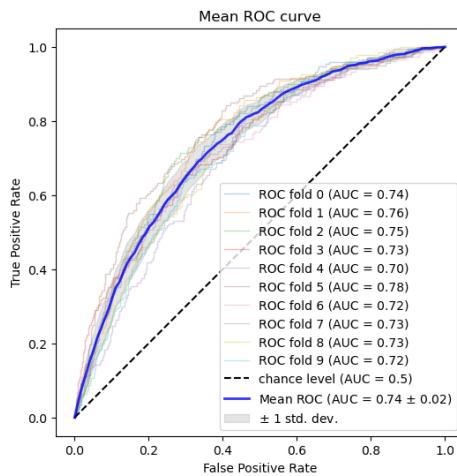

شکل ۷-۴: نمودار ACC

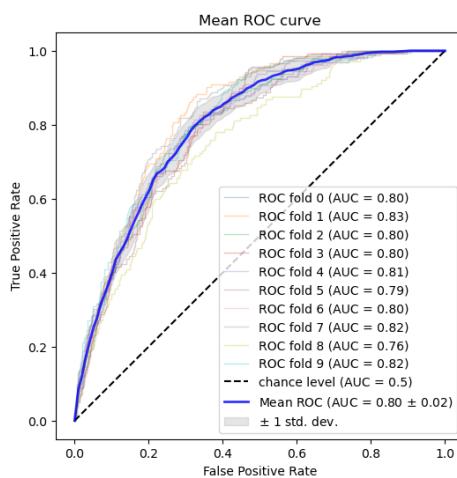

شکل ۸-۴: نمودار AUC

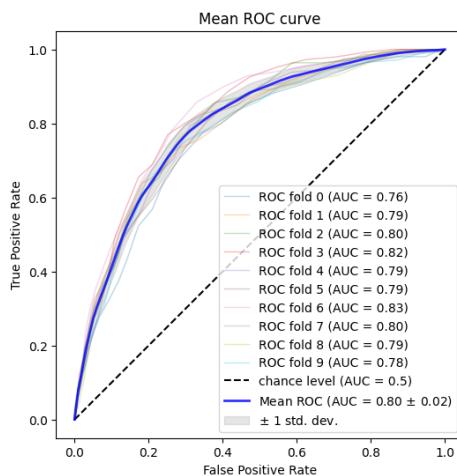
حال برای الگوریتم های مختلف، نمودار ROC را در Fold های مختلف رسم می کنیم و میانگین آن نیز مشاهده می شود:

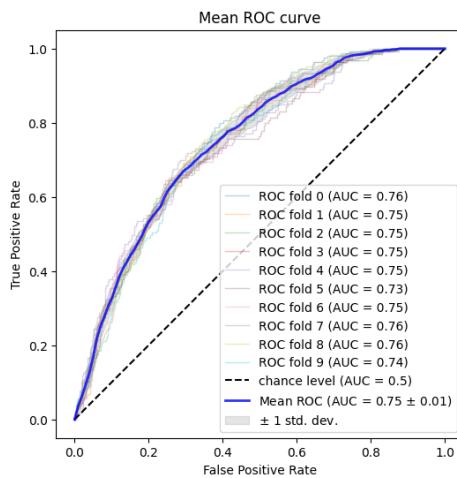
شکل ۹-۴: نمودار ROC برای الگوریتم رگرسیون لجستیک

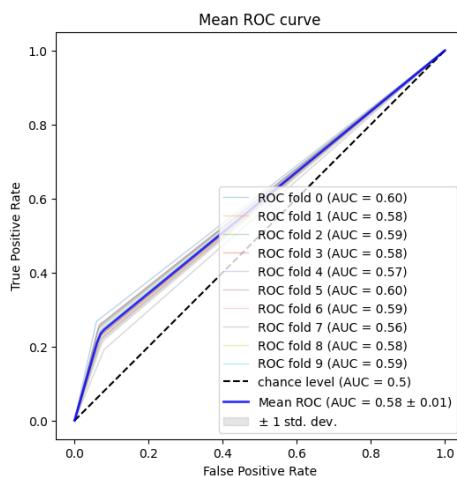
شکل ۹-۱۰: نمودار ROC برای الگوریتم AdaBoost

شکل ۹-۱۱: نمودار ROC برای الگوریتم جنگل درختان تصادفی

شکل ۱۲-۴ : نمودار ROC برای الگوریتم Naive Bayes

شکل ۱۳-۴ : نمودار ROC برای الگوریتم درخت تصمیم

از کد زیر برای رسم نمودار های فوق استفاده کردیم:

```

XR, YR = X, Y
XR, YR = XR[YR != 2], YR[YR != 2]
n_samples, n_features = XR.shape
random_state = np.random.RandomState(0)
XR = np.concatenate([XR, random_state.randn(n_samples, 200 * n_features)], axis=1)

import matplotlib.pyplot as plt
from sklearn import svm
from sklearn.metrics import auc
from sklearn.metrics import RocCurveDisplay
from sklearn.model_selection import StratifiedKFold

```

```
#cv = StratifiedKFold(n_splits=5)
cv=RepeatedKFold(n_splits=5, n_repeats=2, random_state=None)
classifier = logreg

tprs = []
aucs = []
mean_fpr = np.linspace(0, 1, 100)

fig, ax = plt.subplots(figsize=(6, 6))
for fold, (train, test) in enumerate(cv.split(XR, YR)):
    classifier.fit(XR[train], YR[train])
    viz = RocCurveDisplay.from_estimator(
        classifier,XR[test],YR[test],name=f"ROC fold {fold}",alpha=0.3,lw=1,ax=ax,
)

    interp_tpr = np.interp(mean_fpr, viz.fpr, viz.tpr)
    interp_tpr[0] = 0.0
    tprs.append(interp_tpr)
    aucs.append(viz.roc_auc)

ax.plot([0, 1], [0, 1], "k--", label="chance level (AUC = 0.5)")
print(len(aucs))
#print(tprs)
print(aucs[5])
mean_tpr = np.mean(tprs, axis=0)
mean_tpr[-1] = 1.0
mean_auc = auc(mean_fpr, mean_tpr)

std_auc = np.std(aucs)

ax.plot(mean_fpr,mean_tpr,color="b",
       label=r"Mean ROC (AUC = %0.2f $\pm$ %0.2f)" % (mean_auc, std_auc),lw=2,alpha=0.8,)

std_tpr = np.std(tprs, axis=0)
tprs_upper = np.minimum(mean_tpr + std_tpr, 1)
tprs_lower = np.maximum(mean_tpr - std_tpr, 0)
ax.fill_between(mean_fpr,tprs_lower,tprs_upper,color="grey",alpha=0.2,
                label=r"$\pm$ 1 std. dev.",)ax.set(xlim=[-0.05, 1.05],ylim=[-0.05, 1.05],
                xlabel="False Positive Rate",ylabel="True Positive Rate",title=f"Mean ROC curve",)
```

```

ax.axis("square")
ax.legend(loc="lower right")
plt.show()
print(type(aucs[0]))
aucs2=[]
for i in aucs:
    for u in aucs:
        aucs2.append(u.item())

def Average(lst):
    return sum(lst) / len(lst)
average1 = Average(aucs2)
print(average1)

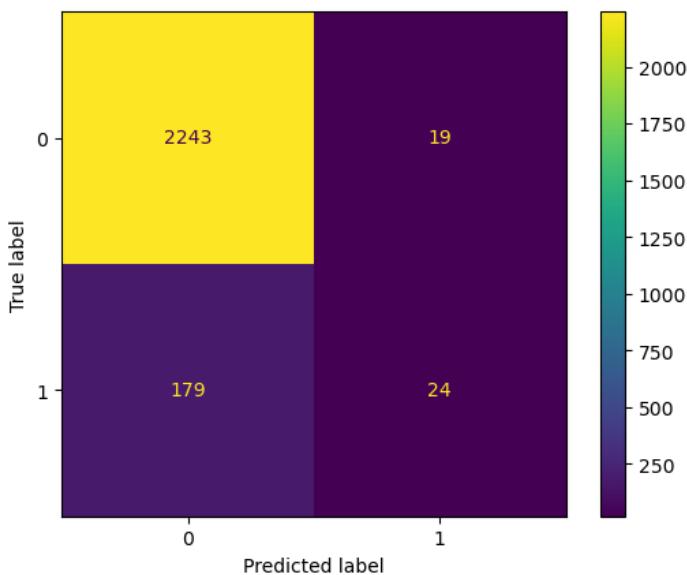
```

و در نهایت ماتریس آشتفتگی را با استفاده از کد زیر برای الگوریتم های مختلف رسم کردیم:

```

from sklearn.metrics import confusion_matrix, ConfusionMatrixDisplay
#In the models, we put test data to make predictions for us.
YP_ranfor = ranfor.predict(XTest)
cm = confusion_matrix(YTest, YP_ranfor, labels=None)
print(cm)
disp = ConfusionMatrixDisplay(confusion_matrix=cm)
disp.plot()

```


شکل ۴-۱۴: ساختار ماتریس آشتفتگی برای الگوریتم رگرسیون لجستیک

Arduino ۲-۲-۴

```

espmqttclient
http://arduino.esp8266.com/stable/package_esp8266com_index.json
file>performances> additional board manager url
npm install node-red-dashboard
https://mosquitto.org/
mosquitto -c
/etc/mosquitto
c:\mosquitto\
sc stop mosquitto
sc start mosquitto
allow_anonymous true
listener 1883 0.0.0.0

```

کد بورد آردوینو:

```

#include <ESP8266WiFi.h>
#include <PubSubClient.h>

// Network credentials
const char* ssid = "WiFi6";
const char* password = "*****";
const char* mqtt_username = "mqtt";
const char* mqtt_password = "mqtt";

// MQTT broker address
const char* mqtt_server = "192.168.191.3";

// Initializing the WiFi and MQTT clients
WiFiClient DiabetesPredictor20231;
PubSubClient client(DiabetesPredictor20231);

void setup() {
    // Serial communication for debugging purposes
    pinMode(LED_BUILTIN, OUTPUT);
    digitalWrite(LED_BUILTIN, HIGH);
    Serial.begin(9600);

    // Connecting to Wi-Fi

```

```

Serial.println();
Serial.println();
Serial.print("Connecting to ");
Serial.println(ssid);
WiFi.begin(ssid, password);
while (WiFi.status() != WL_CONNECTED) {
    delay(500);
    Serial.print(".");
}
Serial.println("");
Serial.println("WiFi connected");
Serial.println(WiFi.localIP());
Serial.println('\n');

// Connecting to MQTT broker
client.setServer(mqtt_server, 1883);
while (!client.connected()) {
    Serial.print("Connecting to MQTT broker...");
    if (client.connect("DiabetesPredictor2023", mqtt_username, mqtt_password)) {
        Serial.println("connected");
        //client.subscribe("GetData2023", 2);
    } else {
        Serial.print("failed with state ");
        Serial.print(client.state());
        Serial.print("\n");
        delay(2000);
    }
}
void loop() {
    // Generating a two-digit random number and convert it to a string
    int random_num = random(10, 100);
    String payload = String(random_num);

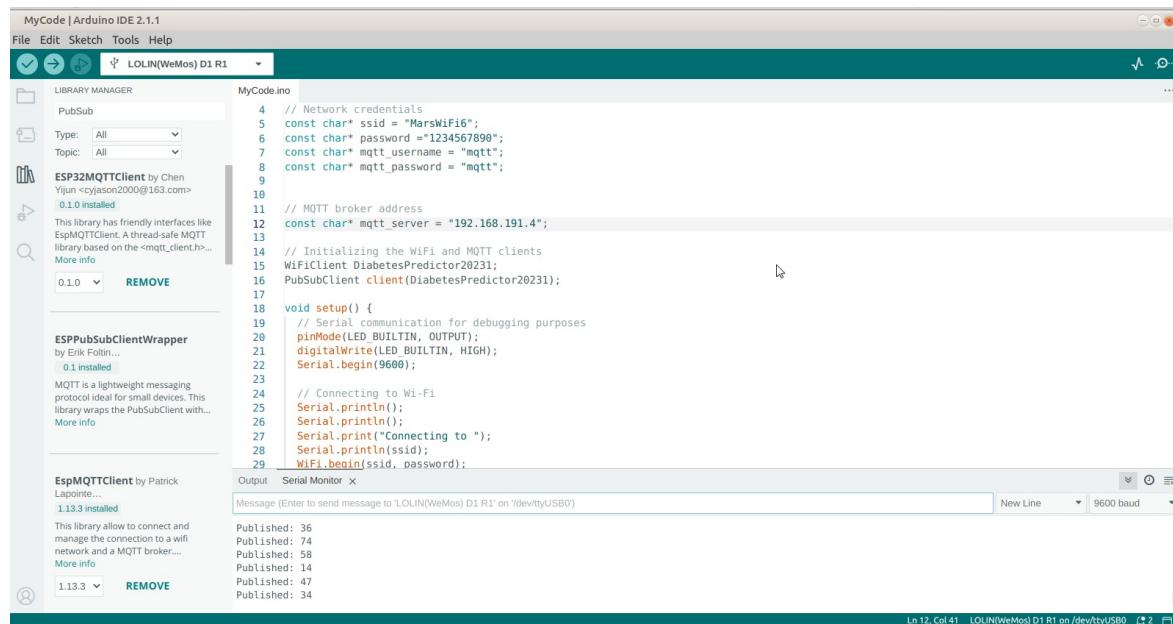
    // Publishing the payload to the MQTT topic
    client.publish("GetData2023", payload.c_str());
    digitalWrite(LED_BUILTIN, LOW);
    Serial.print("Published: ");
}

```

```

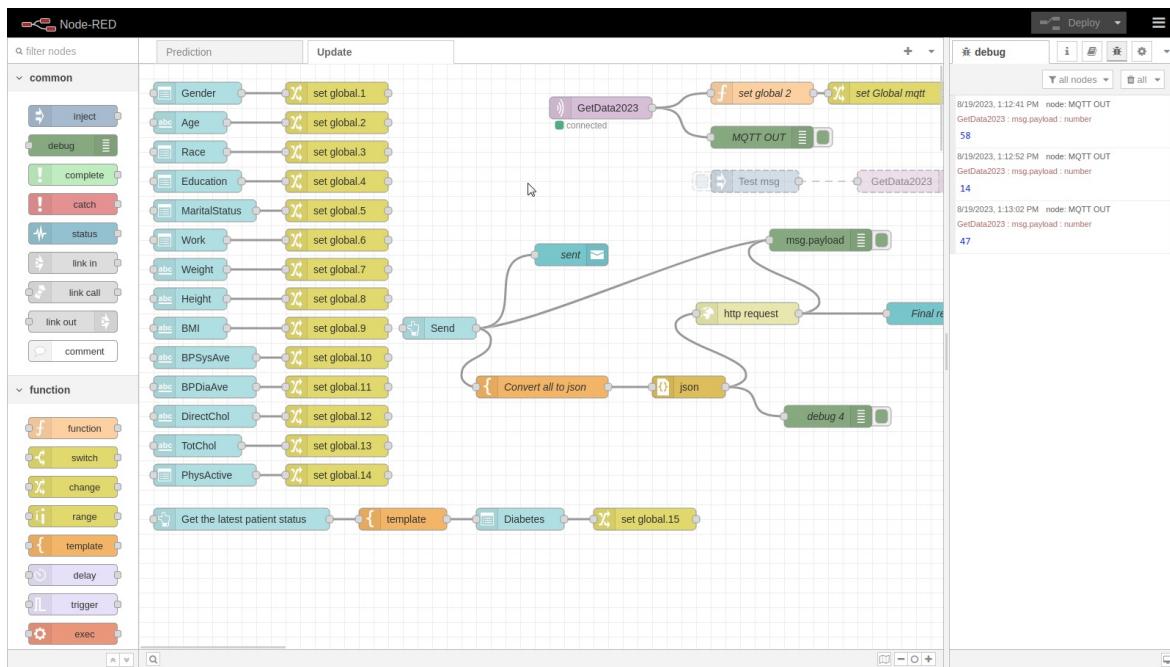
Serial.println(payload);
delay(400);
digitalWrite(LED_BUILTIN, HIGH);

// Printing the payload and wait for 10 seconds before publishing again
delay(10000);}
```

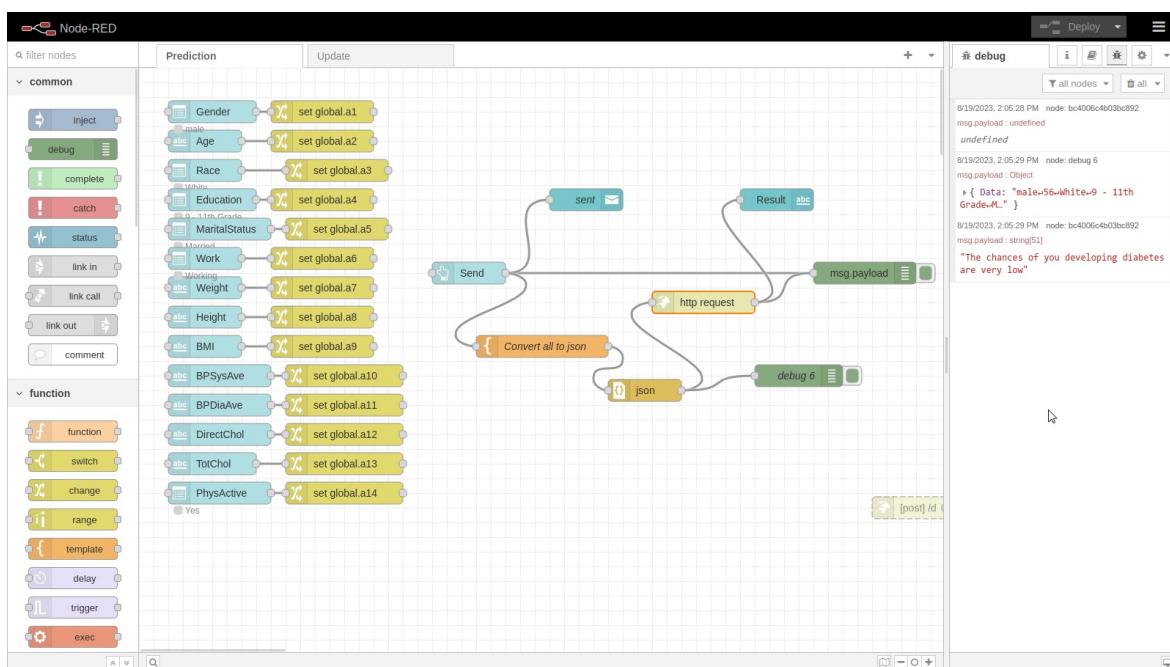

شکل ۴: محیط توسعه Arduino در حال دریافت اعداد تولید شده توسط بورد

Node Red ۳-۲-۴ ابزار

شکل ۱۶-۴: طراحی بخش به روزرسانی در NodeRed

شکل ۱۷-۴: طراحی بخش پیش بینی در NodeRed

Prediction of diabetes

Prediction		Update	
Gender	male	Gender	male
Age	120	Age	32
Race	Mexican	Race	Other
Education	9 - 11th Grade	Education	9 - 11th Grade
MaritalStatus	LivePartner	MaritalStatus	LivePartner
Work	NotWorking	Work	NotWorking
Weight	2	Weight	563
Height	54	Height	45
BMI	9	BMI	
BPSysAve	9	BPSysAve	
BPDiaAve	9	BPDiaAve	
DirectChol	9	DirectChol	
TotChol	9	TotChol	
PhysActive	Yes	PhysActive	Select option
Result	You may develop diabetes!	Diabetes	Select option
SEND		GET THE LATEST PATIENT STATUS	
		SEND	

شکل ۱۸-۴: صفحه داشبورد پیش‌بینی کاربر و به روزرسانی دادگان

flask ۴-۲-۴

MainApp.py - Flask - Visual Studio Code

```

MainApp.py - Flask - Visual Studio Code
File Edit Selection View Go Run Terminal Help
EXPLORER FLASK
MainApp.py M ...
MainApp.py > Prediction
111 dataset_new=dataset
112 df3 = dataset_new.copy()
113 # These columns must be converted
114 df3=df3.dropna()
115
116 a=inputData
117
118 #print(len(df3.index))
119 df3 = df3.append(pd.DataFrame([a], columns=df3.columns), ignore_index=True)
120 #print(df3.iloc[-1,:])
121
122 df3 = pd.get_dummies(df3,columns = ['Gender','Race1','Education','MaritalStatus','Work','P'
123 #print(df3.columns)
124 x=df3.iloc[-1,:].tolist()
125 x.pop()
126 #print(len(df3.index))
127 dataset_new=df3.copy()
128 df3=df3.drop(len(df3)-1)
129 #print(len(df3.index))
130 #print(x)
131
132 # Selecting X & Y
133 Y = dataset_new.iloc[-1,:-11].values
PROBLEMS OUTPUT DEBUG CONSOLE TERMINAL
127.0.0.1 - - [19/Aug/2023 13:44:01] "POST /b HTTP/1.1" 500 -
You may develop diabetes!
127.0.0.1 - - [19/Aug/2023 14:04:31] "POST /b HTTP/1.1" 200 -
The chances of you developing diabetes are very low
127.0.0.1 - - [19/Aug/2023 14:05:28] "POST /b HTTP/1.1" 200 -
Ln 120, Col 31 Spaces:4 UTF-8 CRLF Python 3.8.10 64-bit Go Live Prettier

```

شکل ۱۹-۴: بخشی از کد flask

۳-۴ نتیجه‌گیری

در این بخش، کوشیدیم تا ضمن بررسی روش انتخاب بهترین الگوریتم پیش‌بینی دیابت با پایتون و سنجش میزان صحت و دقت روش‌ها، یک روش پیاده سازی مختصر نیز برای استفاده همگان از این سیستم معرفی شود.

این سنجش دقت از طریق مقایسه ROC ، AUC و نمودار‌های آن‌ها انجام شد که در فصل قبلی نیز مقالاتی که ارائه شده بودند نیز بر این اساس مقایسه شدند که نتیجه کلی آن روش جنگل درختان تصادفی بود که به عنوان مدل برتر برگزیده شد.

و در نهایت به بررسی روش طراحی یک مدل ساده برای سامانه آنلاین پیش‌بینی دیابت با ابزار‌های اینترنت اشیاء و دو فریمورک NodeRed و flask پرداختیم.

فصل ۵

جمع‌بندی و کارهای آتی

۱-۵ جمع‌بندی

۲-۵ کارهای آتی

در مورد روش‌های توسعه این سیستم می‌توانیم به مواردی چون سیستم‌های یادگیری ماشین آنلاین اشاره کنیم که دادگان همواره با اطلاعات جدید به روزرسانی می‌شوند و در بازه‌های مختلف توسط ناظر سیستم، بهترین الگوریتم‌ها بر رویشان اعمال می‌گردد تا بهترین نتایج ارائه شوند. ضمن اینکه می‌توانیم از اینترنت اشیا و امکاناتی از این قبیل استفاده کنیم. به تازگی گجت‌ها و کیت‌های مخصوصی برای گوشی‌های هوشمند طراحی شده اند که برای سنجش پارامترهای گوناگون سلامتی مورد استفاده قرار می‌گیرند و با استفاده از گسترش شبکه‌های پرسرعت اینترنت نظیر 5G به سرعت می‌توانیم حجم عظیمی از داده‌های جدید را دریافت کنیم.

به عنوان یک نمونه ساده و سمبولیک می‌توان از برد الکترونیکی آردوینو که قابلیت نصب گجت‌های مختلف و سنسور‌های گوناگون را فراهم می‌آورد، استفاده کرد و یک سیستم یادگیری ماشین آنلاین را طراحی کرد که با سرور ما (مثلاً برای آردوینو NodeRed می‌باشد) تبادل دارد.

همچنین می‌توانیم سامانه‌های موازی با این سیستم را نیز راه اندازی کرد مثل یک سایت پیش‌بینی کننده احتمال ابتلا به بیماری دیابت در افراد که هر شخصی با وارد کردن پارامترهای خودش می‌تواند نسبت به وضعیت سلامتی خود در آینده برآورده تقریبی داشته باشد.

۱-۲-۵ راه‌اندازی سامانه ثبت گزارشات دیابت و پیش‌بینی

۲-۲-۵ تولید کیت‌های ثبت نتایج دیابت جدید

پیوست

۱- کد استانداردسازی متون فارسی آمیخته به عبارات انگلیسی

با توجه به اینکه این پایان نامه در LATEX نوشته شده شد، یکی از معضلات مربوط به تایپ فارسی و انگلیسی در این سیستم، این است که حتماً عبارات انگلیسی بایستی درون تگ lr نوشته شوند تا فونت تعیین شده بر روی آن اعمال شود. پس یک برنامه ساده به زبان پایتون نوشتیم تا عبارات انگلیسی درون متن های فارسی که را برایمان در این تگ قرار دهد.

در این کد پایتونی از مبحث RegEx که در درس کامپایلر با آن آشنا شدیم، استفاده کردم. فایل ورودی متن عادی است که پس از انجام عملیات، در فایل خروجی شاهد قرار گرفتن عبارات انگلیسی درون تگ lr خواهیم بود.

```
import re
filename='import.txt'
lines=[]
with open(filename) as file:
    lines = [str(line.rstrip()) for line in file]

def myfun(a):
    e=a.group(0)
    e=' \lr{'+'e+'}'
    return e

w=[]
for i in lines:
    x =re.findall(r"[a-zA-Z0-9\s]+\b(?=\s[^a-zA-Z0-9]*)", i)
    tempi=re.sub(r"[a-zA-Z0-9\s]+\b(?=\s[^a-zA-Z0-9]*)", myfun, i)
    w.append(tempi)
    print(tempi)

with open(r'export_text.txt', 'w+') as fp:
    for item in w:
```

```
fp.write("%s\n" % item)
print('Done')
```

واژه‌نامه

ACC(Accuracy)	دقت	الف
Dummy	ساختگی	اختصاصی
Sigmoid	سیگماوار	اعتبارسنجی
BMI	شاخص توده بدنی	افزار
Classification	طبقه بندی	آشتفتگی
PhysActive	فعالیت فیزیکی	ب
TotChol	کلسترول کل	بیز ساده
DirectChol	کلسترول مستقیم	بیش برآذش
Underfitting	کم برآذش	بیماری های زمینه ای PIDD
Scatter matrix	ماتریس پراکندگی	پ
FP	ثبت کاذب	پیش پردازش
TP	ثبت واقعی	Preprocessing
IDE	محیط توسعه	تقویت کننده انطباقی AdaBoost
Mode	مد (آمار)	ج
Visualization	تصویرسازی	جنگل تصادفی
Scaling	مقیاس بندی	ت
	منحنی مشخصه	
	م	
	Sensitivity	حساست
	Dataset	دادگان
	NaN	داده نامشخص
	Training data	داده های آموزشی
	Testing data	داده های سنجش
	Missing data	داده های گم شده

TPR	نرخ مثبت واقعی	ROC	عملکرد سیستم
Normalization	نرمال سازی	FN	منفی کاذب
Race	نژاد	TN	منفی واقعی
Heatmap	نقشه حرارتی	Mean	میانگین
Lineplot	نمودار میله ای	BPDiaAve	میانگین فشار خون
	و	BPSysAve	دیاستولیک
MaritalStatus	وضعیت تاہل		میانگین فشار خون
Feature	ویژگی		سیستولیک
			ن
		AUC	ناحیه زیر منحنی
		FPR	نرخ مثبت کاذب

مراجع

- [۱] اسماعیلی . مهدی، مفاهیم و تکنیک‌های داده کاوی
- [۲] نعمت الهی . نادر، آمار و احتمالات مهندسی

- [۳] What is diabetes?, Aoife M Egan, Sean F Dinneen
- [۴] Epidemiology of diabetes,Nita Gandhi Forouh,Nicholas J Wareha
- [۵] Diabetes Cookbook FOR DUMMIES 3RD EDITION, by Alan L. Rubin, MD with Cait James, MS
- [۶] Classification and prediction of diabetes disease using machine learning paradigm,Md.Maniruzzaman, Md. Jahanur Rahman, Benojir Ahammed and Md. Menhazul Abedin
- [۷] Prediction of Diabetes using Classification Algorithms, Deepti Sisodia ,Dilip Singh
- [۸] Logistic Regression,Lynne Connelly
- [۹] Interpretable Machine Learning,Christoph Molnar
- [۱۰] An Overview of Big Data Visualization Techniques in Data Mining ,Samuel Soma Ajibade, Anthonia Adediran
- [۱۱] Data Mining Concepts and Techniques ,Jiawei Han,Micheline Kamber,Jian Pei
- [۱۲] DATA MINING FOR BUSINESS ANALYTICS , GALIT SHMUELI, PETER C. BRUCE,PETER GEDECK,NITIN R. PATEL
- [۱۳] Top 10 algorithms in data mining,Xindong Wu,Jiannong Cao
- [۱۴] Machine Learning for Predictive Analysis, Amit Joshi, Mahdi Khosravy, Neeraj Gupta
- [۱۵] The Working Principle Of An Arduino, Yusuf Abdullahi Badamasi
- [۱۶] <https://www.cdc.gov/diabetes/basic-diabetes.html>
- [۱۷] <https://www.kaggle.com/datasets/cdc/national-health-and-nutrition-examination-survey>
- [۱۸] <https://towardsdatascience.com/overfitting-vs-underfitting-a-complete-example-d05dd7e19765>
- [۱۹] <https://towardsdatascience.com/how-to-split-data-into-three-sets-train-validation-and-test-and-why-e50d22d3e54c>
- [۲۰] <https://www.techtarget.com/searchbusinessanalytics/definition/data-visualizatio>

- [21] https://scikit-learn.org/stable/modules/cross_validation.html#cross-validation
- [22] <https://www.datacamp.com/tutorial/adaboost-classifier-python>
- [23] <https://www.analyticsvidhya.com/blog/2021/10/support-vector-machinessvm-a-complete-guide-for-beginners/>
- [24] <https://machinelearningmastery.com/confusion-matrix-machine-learning/>
- [25] <https://www.investopedia.com/terms/m/mlr.asp>
- [26] <https://nodered.org/docs/>
- [27] <https://docs.arduino.cc/>